

Socialt udsatte **Grønlændere** i Aalborg

En undersøgelse af indsatsen for
socialt marginaliserede grønlandere
i Aalborg

Brobyggersekabet - De udstødte • Konsulent Per Hjelm Hansen - Maj 2006

AALBORG
KOMMUNE

Indholdsfortegnelse

Indledning	2
Resume	2
Anbefalinger	4
1. Baggrund	5
2. Læsevejledning	6
3. Metode	8
3.1 Følgegruppe	10
3.2 Litteratur/kilder	10
4. Socialt udsatte grønlandere i Aalborg	10
5. De eksisterende tilbud for socialt udsatte grønlandere i Aalborg	16
5.1 Kofoeds Skole i Aalborg	18
5.2 Det Grønlandske Hus i Aalborg	20
5.3 Kirkens Korshærs Varmestue	24
5.4 KFUM's Café Parasollen	26
5.5 Brugernes vurdering af de forskellige tilbud og indsatser	26
6. Samarbejdet og koordineringen mellem de forskellige Aktører på området	33
6.1 Netværksgruppen Frontmødet	34
6.2 Netværksgruppen "Explosive grønlandere"	37
7. Netværksarbejdet i det grønlandske samfund i Aalborg	40
8. Konklusion	43
8.1 Socialt udsatte grønlandere i Aalborg	43
8.2. De eksisterende tilbud for socialt udsatte grønlandere i Aalborg	44
8.3 Samarbejdet mellem de forskellige aktører på området	45
8.4 Netværksarbejdet i det grønlandske samfund i Aalborg	46
8.5 Anbefalinger	47
Litteratur- og kildeliste	48

Resume og anbefalinger

Indledning

Der har gennem de seneste år været en stor fokusering på indsatsen overfor socialt marginaliserede grønlændere i det danske samfund. Der blev i 2004 afsat SATS puljemidler til et arbejde med gruppen, og på landsplan blev der iværksat forskellige projekter og aktiviteter. Aalborg har, som en af de største byer i Danmark, en forholdsvis stor koncentration af borgere med en grønlandsk baggrund, og med baggrund i dette, er der også her iværksat forskellige sociale indsatser på området.

Forvaltningsledelsen, Sundheds- og Socialforvaltningen i Aalborg Kommune, har ønsket en undersøgelse af indsatsen vedrørende socialt udstødte grønlændere i Aalborg. Brobygggerselskabet – De Udstødte har fået til opgave at foretage denne undersøgelse. Undersøgelsens formål er at give et billede af de socialt udstødte grønlænderes situation i Aalborg og beskrive de indsatser der gøres, således der er et grundlag for en planlægning af den fremtidige indsats på området.

Resume

De socialt udsatte grønlændere i Aalborg udgør et forholdsvis stort mindretal af den samlede gruppe af grønlændere i byen. De er præget af multisociale problemstillinger som arbejdsløshed, misbrug, dårligt helbred, psykisk sygdom og hjemløshed. Problemer der forstærkes af at være - i et for dem - ofte fremmed samfund.

Der findes en bred vifte af tilbud til socialt udsatte grønlændere i Aalborg. Tilbud i både amtslige-, kommunale- og velgørende frivillige organisationers regi. Der er tale om differentierede tilbud, som boformer, væresteder og forskellige projekter, hvor man som grønlænder kan ”vælge” det man bedst synes om. De forskellige profiler på tilbuddene kan være af en omsorgsorienteret eller af en mere udviklingsorienteret art. De socialt udsatte grønlændere kan også vælge tilbuddene efter om der udelukkende kommer grønlandske brugere eller der kommer en blandet brugerreds.

De socialt udsatte grønlændere efterspørger i høj grad de sociale tilbud på udstødteområdet i Aalborg. Dette er både med hensyn til væresteder, forskellige sociale projekter, boformer og rådgivende- og støttende socialt arbejde. Metoder som omsorg, fællesskab og personlig udvikling synes alle at harmonere med gruppens

behov. Man kan dog konstatere, at der er et problem i forhold til alkohol- og hash-afvænningsbehandling. De socialt udsatte grønlandere indgår kun sjældent i behandlingsforløb. Samtidig opfattes misbruget fra de forskellige aktører på området, som den største enkeltstående årsag til, at de socialt udsatte grønlanderes sociale situation er så fastlåst. Det fremgår også, at de socialt udsatte grønlandere har vanskeligt ved at bruge det danske sundhedsvæsen.

De socialt udsatte grønlandere i Aalborg ligger meget vægt på fællesskabet med andre grønlandere. De efterspørger værestederne og projekterne som ”rammer” for dette samvær. Mange ligger også vægt på, at der her er mulighed for alkohol- og stoffrie fællesskaber. Det at kunne have mulighed for at tale grønlandsk og lave grønlandske aktiviteter tiltrækker også mange.

Der foregår et ”fintmasket” netværkssamarbejde mellem de forskellige aktører, der arbejder med socialt udsatte grønlandere i Aalborg. Et samarbejde, der er blevet formaliseret og vedligeholdt gennem de to grupper ”Frontmødet” og ”Eksplorative grønlandere”. Fra netværkene gives der udtryk for at indsatsen i forhold til målgruppen er blevet mere kvalificeret, og der er blevet en bedre koordinering i arbejdet. Eksempelvis kan man trække på viden fra hverandre i grønlanderarbejdet og foretage forskellige relevante henvisninger. Dette betyder, at de samlede ressourcer på området bruges mere optimalt. Samarbejdet, koordineringen og den uformelle networking mellem parterne gør, at det nemmere at løse konkrete problemstillinger i arbejdet med de socialt udsatte grønlandere. Samarbejdet er også præget af en god etik i forhold til arbejdet med de socialt udsatte grønlandere. Der gives fra netværksgrupperne udtryk for, at der specielt i arbejdet med de psykisk syge socialt udsatte grønlandere, er brug for et øget samarbejde ind til de psykiatriske behandlingstilbud.

Det fremgår af undersøgelsen, at der sker mange netværksdannelser mellem grønlandere i Aalborg. De socialt udsatte grønlandere deltager dog ikke i særligt stort omfang i netværkene omkring Den Grønlandske Forening eller de forskellige aktiviteter i Det Grønlandske Hus. Det ser ud som om, der er et vist skel mellem de socialt udsatte grønlandere og de ”velfungerende” Grønlandere i Aalborg.

Der er dog mange fællesskaber i gruppen af socialt udsatte grønlandere i Aalborg, udover de som findes i forbindelse med værestederne og projekterne. Der gives udtryk for, at det er gode fællesskaber hvor man kan tale grønlandsk og lave forskellige aktiviteter med grønlandsk islæt. Flere giver dog også udtryk for, at der i fællesskaberne er nogle negative forhold. Der findes blandt andet misbrugsproble-

matikker, som kan være fastholdene for den enkelte grønlanders sociale situation. Alternativet til at holde sig fri af misbruget og undgå fællesskabet, vil ofte betyde ensomhed. Et andet negativt forhold ved fællesskabet er, der forekommer nogle jalousiprægede relationer, som ofte kan munde ud i ”mobning”.

Den Grønlandske Forening i Aalborg vil gerne have socialt udsatte grønlandere til at komme i foreningen og til dens aktiviteter. Dette kræver dels der sker en formidling til de socialt udsatte grønlandere om foreningens som sådan og dens aktiviteter. Dels at der skabes en forståelse mellem ”velfungerende” og socialt udsatte grønlandere. Det ser ud som om der er nogle ”barrierer” mellem de to grupper som er ret fastgroede. Barriererne er måske bygget op gennem mange år og baseret på manglende kendskab til hverandre og deraf afledte mytedannelser.

Anbefalinger

Det fremgår af undersøgelsen, at der sker en differentieret og omfangsrig indsats i arbejdet med de socialt udsatte grønlandere i Aalborg. Desuden, at de forskellige tilbud og indholdet af disse, er efterspurgt af de socialt udsatte grønlandere.

Undersøgelsens erfaringer viser dog også der er indsatsområder, der ikke fuldt ud imødegås fra de forskellige tilbud på området, og som kan opdyrkes yderligere. Desuden er det vurderingen, at der også kan opdyrkes nye tiltag i netværksarbejdet i det grønlandske samfund i Aalborg, som kunne have en gavnlig effekt på målgruppen af socialt udsatte grønlandere.

På baggrund af undersøgelsens erfaringer anbefales det, at der arbejdes videre med følgende temaer i en dialog med de forskellige aktører på området. Der er tale om temaer, som kan udmøntes i projektform eller indarbejdes i de allerede eksisterende tilbud. Der er ligeledes tale om et ”idekatalog”, der kan danne en baggrund for en fremtidig udvikling af indsatsen på området.

- Styrkelse af misbrugsbehandlingen for socialt udsatte grønlandere.
- En bedre indgang til de forskellige tilbud i det psykiatriske system for socialt udsatte grønlandere.
- Skarpere profil mellem omsorg- og udviklingstilbud for socialt udsatte grønlandere. Herunder et styrket samarbejde mellem projekter og væresteder.
- Revaliderings- og aktiveringsprojekt for grønlandske mænd. I lighed med kvindeprojektet på Det Grønlandske Hus i Aalborg.

- Større inddragelse af de socialt udsatte grønlandere i netværksaktiviteter i det grønlandske samfund i Aalborg.
- ”Velfungerende” grønlandere indgår i frivilligt socialt arbejde. Herunder etablering af mentorordninger for socialt udsatte grønlandere.
- Styrkelse af det forebyggende arbejde blandt grønlandske børn og unge.

1. Baggrund

Der bor i Aalborg Kommune et større antal mennesker af grønlandsk oprindelse. Det skønnes, ifølge Det Grønlandske Hus i Aalborg, at der er tale om ca. 700 borgere. Aalborg har gennem mange år været en af de vigtigste indgangsportaler til Danmark for grønlandere. Dette blandt andet gennem de forbindelser der er i kraft af Grønlandshavnen, hvor indskibning og udskibning af varer de to lande imellem finder sted. Aalborg Kommune har også tætte forbindelser til Grønland som venskabsby for det to Kommuner, Nuuk og Scorebysund. Endvidere er et af de fire Grønlandske Huse i Danmark etableret i Aalborg. Herfra udgår også en omfattende netværksaktivitet både med hensyn til sociale, kulturelle og uddannelses-mæssige tiltag mellem Grønland og Danmark. Som det nyeste skud på stammen, har Kofoeds Skole, der i årevis har lavet et socialt arbejde blandt grønlandere i København, nu også etableret sig i Aalborg.

Det generelle indtryk er, at de fleste grønlandere i Aalborg klarer sig godt og lever et ganske almindeligt liv med familie, arbejde og uddannelse som omdrejningspunkt. Der er således tale om en gruppe mennesker, der synes at være velintegreerede i det danske samfund. Mange af Aalborg Kommunes borgere af grønlandsk herkomst kommer også i Det Grønlandske Hus, og bruger nogle af de aktiviteter, som er knyttet hertil.

Der findes imidlertid også en større gruppe borgere af grønlandsk herkomst, som klarer sig mindre godt. Det er nogle af de mennesker, som man kan observere som lidt ”skæve” og udsædvanlige eksistenser i bybilledet. Der er tale om nogle grønlandere, der synes at være præget af vanskelige sociale problemstillinger.

Det kan se ud som om, at der blandt disse grønlandere er et sammenfald af mange forskellige sociale problemstillinger, såsom arbejdsløshed, hjemløshed, psykisk sygdom og misbrug af rusmidler. Man kan betegne gruppen som ”socialt udsatte grønlandere”, hvilket er en terminologi som man aktuelt opererer med i Socialministeriet. En terminologi vi herefter også vil benytte os af i denne tekst.

Som nævnt har der gennem de seneste år været en stor national fokus på gruppen af socialt udsatte grønlændere. Der er, blandt andet fra Socialministeriet, etableret landsdækkende netværksaktiviteter for socialarbejdere, som arbejder med problemstillingerne, og ministeriet har udloddet SATS puljemidler til et arbejde indenfor området. Det kan her nævnes, at Aalborg Kommune i samarbejde med Det Grønlandske Hus i Aalborg og Kofoeds Skole i Aalborg har fået del i disse midler, som har udmøntet sig i etablering af forskellige projekter i 2005.

2. Læsevejledning

Det er denne undersøgelses formål, at kunne give et billede af socialt udsatte grønlænderes liv og vilkår i Aalborg, samt være med til at skabe et grundlag for en god og målrettet indsats i forhold til det sociale arbejde med denne gruppe borgere i Aalborg Kommune. I det følgende vil det blive beskrevet, hvordan undersøgelsen vil forme sig og hvilke centrale elementer der vil komme i fokus.

- Afsnit 3 omhandler **den metodiske tilgang** til undersøgelsen. De forskellige metodiske redskaber og kilder, som er valgt i forbindelse med udarbejdelsen af rapporten, vil blive beskrevet.
- I afsnit 4 forsøges at give et **billede af målgruppen** af socialt udsatte grønlændere i Aalborg, med udgangspunkt i undersøgelsen fra marts måned 2005, "Undersøgelses-resultat, De Udstødte i Aalborg", Brobygggerselskabet – De Udstødte, marts 2005. Der vil med ovennævnte materiale ske en beskrivelse af levevilkårene i gruppen med hensyn til blandt andet boligforhold, forsørgelse, fysisk og psykisk helbred samt misbrugsproblemer. Beskrivelsen suppleres med et materiale af kvalitative interviews med brugere, personale og ledere fra de forskellige tilbud, hvor der kommer flest fra målgruppen.
- Dernæst vil der i afsnit 5 blive fokuseret på nogle af de **eksisterende tilbud** på udstøtteområdet, som har socialt udsatte grønlændere indenfor deres målgruppe. Tilbuddene vil blive beskrevet med hensyn til det arbejde der gøres samt omfanget af indsatsen. Der vil være fokus på de metoder der anvendes i det pædagogiske arbejde, og det vil blive belyst om de synes at have en positiv effekt i forhold til målgruppen. Med udgangspunkt i undersøgelsesresultatet, "De udstødte i Aalborg", fokuseres der på amtslige-, kommunale- og frivillige aktører, der yder en betydelig indsats indenfor området. Analysen vil blandt andet bygge på kvalitative interviews med udvalgte medarbejdere fra de enkel-

te steder, samt kvantitative data fra undersøgelsesresultat ”De udstødte i Aalborg”, Brobyggerselskabet – De Udstødte, marts 2005. Med hensyn til en gennemgang af de betydeligste eksisterende tilbud, er det også vigtigt at inddrage brugernes synsvinkel. Dette vil kunne bidrage til et mere præcist og nuanceret billede af den indsats som ydes. Man kan jo med god ret betegne brugerne som ”eksperter på eget liv”, og dermed også de behov de måtte have. Undersøgelsen vil se på, hvad brugerne synes om de forskellige steder og hvad de får ud af at bruge dem. Den vil også se på om de eksisterende tilbud, modsvarer de behov som brugerne formulerer. I forhold til at kunne udvikle indsatsen på området, er det centralt at få brugernes kommentarer og vinkel på problemstillingerne. Hvad mener de socialt udsatte grønlandere, der er af problematikker på området og hvad synes de der er brug for? Gennem kvalitative interviews, med udvalgte brugere af de forskellige tilbud på udstødteområdet, vil det blive forsøgt at give et bud på denne problematik. Der vil ved udvælgelsen blive lagt vægt på at brugerne afspejler de væsentligste forskellige tilbud og organisationer, som arbejder indenfor området.

- Afsnit 6 omhandler **Samarbejdet og koordineringen** af indsatsen mellem de forskellige aktører som arbejder med socialt udsatte grønlandere. For at sikre en god indsats i arbejdet, er det vigtigt at der er et samarbejde og en grad af koordinering mellem de forskellige aktører på området. Kan samarbejdet optimeres? Sker der en relevant vidensdeling mellem de forskellige tilbud? Både med hensyn til de som arbejder udelukkende med socialt udsatte grønlandere, og de som også har danske udstødte i deres målgruppe. Analysen vil bygge på kvalitative interviews med udvalgte medarbejdere fra de steder som arbejder med socialt udsatte grønlandere, og udvalgte deltagere fra de to netværksforaer ”Eksplorative Grønlandere” og ”Frontmødet”.
- **Netværksarbejde i det grønlandske samfund i Aalborg** vil blive belyst i afsnit 7. Som tidligere anført findes der forskellige netværksaktiviteter for grønlandske borgere i Aalborg. Netværksaktiviteter som blandt andet indeholder elementer af grønlandsk tradition og kultur. Der er for eksempel tale om afholdelse af den grønlandske nationaldag og afholdelse af julearrangement på Det Grønlandske Hus. Endvidere er der mulighed for medlemskab og deltagelse i Den Grønlandske Forening, deltagelse i det grønlandske sangkor og forskellige andre aktiviteter. Undersøgelsen vil se på om de socialt udsatte grønlandere også deltager og indgår i disse forskellige netværk, som findes for grønlandere i Aalborg. Der vil være fokus på om disse netværk kan udvikles yderligere og være en vej til integration for de socialt udsatte grønlandere. Analysen vil bygge

på kvalitative interviews med udvalgte medlemmer af den grønlandske forening, samt udvalgte brugere og medarbejdere fra forskellige projekter og væresteder, der arbejder med socialt udsatte grønlandere.

- Afslutningsvis vil der i afsnit 8 ske en **opsamling og konklusion** på undersøgelsens analyser og erfaringer. Der vil blive forsøgt en perspektivering af den fremtidige indsats overfor målgruppen af Socialt Udsatte Grønlandere i Aalborg og der vil blive opstillet nogle anbefalinger på metoder og områder, som synes at være relevante at arbejde videre med samt udvikle yderligere. Der vil blive peget på nye indsatsområder, som vil kunne kvalificere indsatsen for målgruppen yderligere, og være med til at forbedre forholdene for socialt udsatte grønlandere i Aalborg.

3. Metode

Som det fremgår af forrige afsnit vil kortlægningen basere sig på to ”hjørneste”. Dels på et indsamlet statistisk materiale og dels i form af kvalitative interviews med nøglepersoner indenfor området.

Den første ”hjørneste”, det statistiske materiale stammer fra rapporten Undersøgelsesresultat, ”De udstødte i Aalborg”, Brobygggerselskabet – De Udstødte, marts 2005. Materialet er indsamlet og bearbejdet i foråret 2005 og de indsamlede data er således rimelige aktuelle. Undersøgelsen vil primært blive brugt til at give et billede af antallet af socialt udsatte grønlandere i Aalborg, beskrive nogle af de levevilkår gruppen oplever, samt beskrive omfanget af det arbejde der allerede gøres. Derudover har materialet også den fordel, at det giver mulighed for at identificere de største og vigtigste aktører, der arbejder på feltet, og herigennem udvælge relevante interview personer.

Den anden ”hjørneste” er en række kvalitative interviews med nøglepersoner indenfor området. Nøglepersonerne defineres som ledere, medarbejdere og socialt udsatte grønlandske brugere i relevante og væsentlige projekter, væresteder og netværksgrupper indenfor udstødteområdet i Aalborg, samt velfungerende og integrerede borgere af grønlandsk herkomst, med rødder i de Grønlandske foreninger i Aalborg. Vi vil basere undersøgelsens analyser på refleksioner fra disse nøglepersoner.

Med hensyn til ledere, medarbejdere og brugere, udvælges disse fra de vigtigste tilbud, som arbejder på området. Både de tilbud som udelukkende har socialt udsatte grønlændere som målgruppe, og de tilbud som både har socialt udsatte danskere og grønlændere som målgruppe. Der ligges vægt på at lederne/medarbejderne afspejler de volumenmæssigt største tilbud, hvad angår arbejdet med de socialt udsatte grønlændere, samt de også afspejler de forskellige frivillige organisationer, der er aktører på området.

For medarbejdere, ledere vil der være tale om nøglepersoner, som både har stor indsigt og praktisk erfaring, i arbejdet med socialt udsatte grønlændere. For brugerne vedkommende, at de har indgående kendskab til de forskellige tilbud, og i øvrigt har en stor indsigt i de problematikker der findes blandt socialt udsatte grønlændere. Man kan sige de er ”eksperter på eget liv”. De velfungerende og velintegrerede grønlændere kan ligeledes med god ret siges at have en stor indsigt og erfaring i disse forhold.

De forskellige refleksioner vil blive metodisk indsamlet gennem interviewundersøgelsen, og vil forholde sig til de forskellige områder, som er beskrevet under målsætninger. Der udarbejdes en interviewguide for at sikre at alle relevante oplysninger indgår, samt at der er en ensartethed og ”linie” i interviewene.

Det er vigtigt at gøre sig klart at interviewundersøgelsen ikke kan påberåbe sig en videnskabelig gyldighed. De forskellige holdninger og udsagn der kommer til udtryk gennem interviewene, har ikke ”endegyldige sandhedsværdier”, men skal ses som kvalificerede kommentarer til problematikkerne vedrørende socialt udsatte grønlændere, og er som sådan leveret af ”praktiske eksperter” på de forskellige områder. Ligeledes er antallet af interviewpersoner, heller ikke af sådan et omfang, at de kan påberåbe sig at afspejle en egentlig repræsentativitet.

Der indgår 11 interviews i undersøgelsen: 4 socialt udsatte grønlandske brugere fra henholdsvis Kirkens Korshærs Varmestue, KFUM’s Sociale Café Parasollen, Kofoeds Skole i Aalborg samt Det Grønlandske Hus i Aalborg. Henholdsvis 2 mænd og 2 kvinder. De enkelte brugere er sikret anonymitet i undersøgelsen. Endvidere interviewes Leder Eva Lillelund, Kirkens Korshærs Varmestue, Projektmedarbejder Lise Brøndlund, Det Grønlandske Hus i Aalborg, Socialrådgiver Helle Rønn, Kofoeds Skole i Aalborg og Omsorgsassistent Kaj Andersen, KFUM’s Sociale Café Parasollen. Fra de to netværkssamarbejder Frontmødet og Explosive Grønlændere interviewes henholdsvis Socialkonsulent Vibeke Sieborg, Det Grønlandske Hus i Aalborg samt Vicekriminalkommissær Lars Nørskov Jørgensen,

Aalborg Politi. Endelig interviewes Formand for Den Grønlandske Forening i Aalborg, ”Ikinngutigiiit”, Sigrid Willadsen.

3.1 Følgegruppe

I forbindelse med udarbejdelse af undersøgelsen er der nedsat en følgegruppe med repræsen-tanter fra Aalborg Kommune, Det Grønlandske Hus i Aalborg og Kofoeds Skole i Aalborg. Det grønlandske Hus og Kofoeds Skole er nogle af de væsentligste aktører på området og dermed også naturlige samarbejdspartnere i denne proces. Formålet med følgegruppen er at bidrage med inspiration og kritik under udarbejdelsesfasen.

3.2 Litteratur/kilder

Kortlægningen lader sig også inspirere af og basere sig på forskellige andre kilder af både skriftlig og erfaringsmæssig karakter. Der henvises til de forskellige kilder i litteratur- og kildeliste på side 48.

4. Socialt udsatte grønlandere i Aalborg

Brobyggerselskabet – De Udstødte foretog en undersøgelse af brugerne af de forskellige tilbud på udstødteområdet i marts 2005, herunder også de socialt udsatte grønlandere (Undersøgelsesresultat, ”De Udstødte i Aalborg”, Brobyggerselskabet - De Udstødte, marts 2005).

Undersøgelsen har sikret deltagerne anonymitet jf. registerloven, og har derfor den svaghed, at der ikke kan gives et eksakt tal på, hvor mange socialt udsatte grønlandere der findes i Aalborg. Den kan derimod give et eksakt tal på hvor mange specifikke grønlandere, der har brugt de enkelte tilbud på udstødteområdet i løbet af marts måned 2005.

Det viser sig dog, ved samtaler med medarbejderne fra Det Grønlandske Hus og Kofoeds Skole, at der i marts måned 2005 kun er et sammenfald af to socialt udsatte grønlandere, som både bruger Det Grønlandske Hus værested ”Perput”, Bofælleskabet for Grønlandske kvinder og tilbuddene på Kofoeds Skole, for socialt udsatte grønlandere. Det vil sige, at der herigennem kan identificeres 81 specifikke socialt udsatte grønlandere som er brugere af de pågældende tilbud (Undersøgelsesresultat, ”De Udstødte i Aalborg”, Brobyggerselskabet – De Udstødte, marts 2005).

Det samlede antal af socialt udsatte grønlændere i Aalborg kan være højere end 81, men det kan ikke ud fra undersøgelsen godtgøres, om de socialt udsatte grønlandske brugere af de øvrige tilbud på udstødteområdet, samtidig også er brugere af ”Perput”, Bofællesskabet for Grønlandske kvinder og Kofoeds Skoles tilbud for socialt udsatte grønlændere.

Det findes dog rimeligt på grundlag af et materiale på 81 specifikke socialt udsatte grønlændere, at give et billede af hvordan gruppen ser ud, og hvordan dens levevilkår former sig med henblik på køn, alder, misbrug, forsørgelse, psykisk og fysisk helbred samt boligforhold.

Tab.1: Køn i %

Mænd	kvinder	I alt
53	47	100

Tab. 1 viser, at lidt over halvdelen af de socialt udsatte grønlændere er mænd. Der er dog her en vis forskellighed i forhold til de enkelte steder. På Kofoeds Skoles tilbud er der et flertal af mænd og på Værestedet ”Perput” er der et flertal af kvinder. På Bofællesskabet for Grønlandske kvinder er alle selvsagt kvinder.

Tab.2: Aldersfordeling i %

18-25	25- 40	40 - 50	60~	i alt
1	45	51	3	100

Tab. 2 viser, at langt størstedelen, 96 % ligger aldersmæssigt mellem 25 – 50 år. Der dog en vis bekymring, fra blandt andet Kofoeds Skole, idet man gennem de seneste par år har oplevet helt unge grønlændere i starten af 20’erne som kommer og deltager i Skolens tilbud. Man er meget opmærksomme på denne problemstilling, idet det kan være fastholdene for de unges udvikling. Man kan populært sige, at de ligefrem kan komme ”i lære” som socialt udsatte gennem de voksne grønlændere, som er tilknyttet Kofoeds Skole. I disse tilfælde sker der en tæt kontakt til Ungdomsvejledningen i Socialforvaltningen, for at få fulgt op på de unges problematikker.

Tab. 3: Forsørgelsesstatus i %

Kontanthjælp	Pension	andet	ukendt	i alt
62	24	3	11	100

Det fremgår af tab. 3, at størstedelen af de socialt udsatte grønlændere er uden for arbejdsmarkedet og har kontanthjælp, førtidspension og folkepension som forsørgelsesgrundlag. De er således kendte i Socialforvaltningen. Fra værestederne og projekterne oplyses det, at man nogle gange møder grønlændere som øjensynligt er uden kontakt til socialforvaltningen og klarer sig uden en ”officiel” økonomi. Man oplever grønlændere som lever ”skjult”. En forklaring herpå kan være, at der blandt grønlænderne er en tradition for at hjælpe hinanden, så at sige, dele det man har.

Set i sammenligning med socialt udsatte danskere, hvor det generelle billede er at de fleste er tilkendt førtidspension, har de fleste socialt udsatte grønlænderne kontanthjælp som forsørgelsesgrundlag. Dette kan give anledning til en undren. Det ligger dog ikke indenfor denne undersøgelses rammer at gå ind i en nærmere analyse af årsagerne til dette.

Tab.4: Boligforhold i %

Alm bolig	Bolig m. st.	Forsorgshjem	Herberg	Ej oplyst	I alt
80	6	0	0	14	100

Tab. 4 viser, at de fleste socialt udsatte grønlændere har deres egen bolig. Man kan dog antage er der i kategorien ”ej oplyst”, findes en del som er boligløse og opholder sig hos skiftende venner og bekendte. På værestederne og i projekterne er indtrykket, at en del står uden en bolig. Det ser dog ud som om, at der i gruppen er en stor vilje til at hjælpe hinanden. Det betyder at man ikke behøver at sove på gaden. Mange stiller deres egen bolig til rådighed for venner og bekendte som er boligløse, hvilket også betyder, at der i perioder kan bo mange mennesker i visse lejligheder og værelser.

I forhold til at mange grønlændere således kan opholde sig i en enkelt lejlighed forekommer det, at den ansvarlige lejer ofte får problemer i forhold til lejemålet, da der opstår larm og spektakel, som følge af der bliver ”festet”. Flere er således blevet opsagt fra deres bolig på grund af støjende adfærd.

Fra værestederne og projekterne er det et generelt indtryk at de fleste kvinder har deres egen bolig, oftest lejligheder. De er også gode til at ”holde” deres boliger. Hos mændene er billedet anderledes. Det generelle indtryk er, at de fleste bor på værelser, som ofte er i en meget dårlig stand. Indtrykket er således også, at de fleste der står uden bolig, er mænd. Ligeledes er der en uheldig problematik blandt kvinderne, som kan have kæresteforhold til mænd, der ”overtager” lejlighederne og der skabes problemer i forhold til der ”festes” og larmes, med opsigelser af lejemålet til følge.

Udover ”Botilbud for Grønlandske kvinder” i Det Grønlandske Hus ser det ifølge undersøgelsen ”De udstødte i Aalborg”, Brobyggerselskabet – De Udstødte, marts 2005 ud som om, at kun få af de socialt udsatte grønlandere bor på de forskellige boformer med støtte jf. Servicelovens § 91. Vi ved dog der er sket en vis udvikling siden marts 2005, hvor der nu er 2 grønlandere som bor i De Sociale Opgangsfællesskaber i Suensonsgade, 4 bor i de Sociale Opgangsfællesskaber i Signalvejskvarteret. Endvidere er 1 grønlander indflyttet i Aalborg Kommunes nye boliger for udstødte i Løkkegade 10. Kofoeds Skole gør ligeledes et stort arbejde i forhold til at formidle værelser til grønlandske mænd, og har efterhånden kontakt til et netværk af udlejere.

Tab.5: Fysisk helbred i %

Meget dårlig	Lidt dårlig	Rimeligt godt	i alt
4	29	67	100

Det fremgår af tab. 5, at omkring 1/3 af de socialt udsatte grønlandere oplyses at have et dårligt fysisk helbred. Det er indtrykket i flere af projekterne og værestederne på udstødte området, at mange af de socialt udsatte grønlandere, så at sige har et ”skrantende” helbred og en almen dårlig tilstand. Der er mange som har luftvejslidelser. Eksempelvis er tuberkulose et større helbredsproblem, som også er befattet med en vis smittefare. Kofoeds Skole har blandt andet et samarbejde med Lungeafdelingen på Aalborg Sygehus, hvor man med jævne mellemrum henvender sig med syge deltagere fra projektet som undersøges og eventuelt behandles. Det er opfattelsen på værestederne og projekterne, at helbredstilstanden generelt afspejler at gruppen lever et hårdt liv ”på gaden” med misbrug, en dårlig ernæringstilstand og en dårlig boligstandard.

Tab.6: Psykisk helbred i %

Diagnose	Meget dårlig	Lidt dårlig	Rimeligt godt	i alt
1	13	26	60	100

Det fremgår af tab. 6, at 40 % af de socialt udsatte grønlændere har et dårligt psykisk helbred. Kun enkelte har fået stillet en egentlig diagnose. Det er dog indtrykket på værestederne og projekterne at flere er så prægede af misbrug at man kan karakterisere dem som ”dobbeldiagnoser”. Dette betyder at de formodentlig har en psykisk lidelse, men at der aldrig er blevet stillet en egentlig diagnose, da sygdommen ”gemmer sig” bag misbruget. En anden forklaring kan være, at de aldrig har været i kontakt med sundhedssystemet.

Flere af lederne og medarbejderne på værestederne og projekterne nævner, at de har det indtryk, at de socialt udsatte grønlændere af forskellige grunde, ikke ønsker eller kan bruge de psykiatriske tilbud der findes. Flere synes at have en vis stolthed og ser ud til at skamme sig over at vedstå et eventuelt psykisk problem. Endvidere gør nogle af værestederne og projekterne også opmærksom på, at det kan spille ind, at der i det grønlandske samfund, ikke tidligere har været en tradition for psykiatrisk behandling.

De psykisk syge kan være meget udfreagerende i deres adfærd, og der har været flere voldsepisoder på projekterne og værestederne. Dette førte til oprettelsen af netværksgruppen ”Eksplorative grønlændere” som vil blive beskrevet yderligere i afsnit 6.

Den forholdsvis store koncentration under kategorien ”lidt dårlig” (26 %), kan relateres til nogle af de udsagn som kommer fra ledere og medarbejderne fra de forskellige væresteder og projekter. Man betegner mange af de socialt udsatte grønlændere for at være ”psykisk lidende”. Mange har været traumatiserede gennem deres liv og oplevet voldsomme hændelser af forskellig belastningsgrad. Det kan have været tale om omsorgssvigt gennem opvæksten. De kan også have været ofre for vold og seksuelle krænkelser og have oplevet selvmord blandt de nærmeste.

Det er også indtrykket, at mange har levet et liv præget af misbrug, dårlig ernæring, dårlig bolig, lavt selvværd og et dårligt netværk. Endvidere er det oplevelsen blandt lederne og medarbejderne, at mange af de socialt udsatte grønlændere føler sig rodløse. De kan opleve at stå med det ene ben i Grønland og det andet i Danmark, og alligevel ikke høre hjemme nogen af stederne. Alt i alt forhold som kan være med til at gøre den enkelte psykisk lidende.

Tab.7: Misbrug i %

Alkohol	Stoffer	Blandet	Intet misbrug	I alt
5	1	54	40	100

Det fremgår af tab. 7, at mere end halvdelen af målgruppen har misbrugsproblemer. Langt de fleste et blandingsmisbrug, der overvejende består af alkohol og hash. Fra værestederne og projekterne er det indtrykket, at det blandt grønlænderne ikke er ”in” at misbruge hårdere stoffer. De socialt udsatte grønlandske brugere, giver alle gennem deres interviews udtryk for en ”stolthed” over, at grønlændere ikke misbruger hårdere stoffer. De giver også udtryk for at der på grønland stort set ikke findes hårde stoffer. Et indtryk som også bekræftes fra forskellige kilder i Nuuk, såsom Politi, Kriminalforsorg og Socialforvaltning (Per Hjelm Hansen, Studierejse til Nuuk, august/september måned 2005).

Det er indtrykket fra projekterne og værestederne, at de socialt udsatte grønlænderes misbrug, for manges vedkommende, forekommer i forskellige intervaller. Man holder ”pauser” ind imellem, hvor man restituerer sig. Indtrykket er også, at kvinderne generelt, oftere og i længere perioder restituerer sig, set i forhold til mændene.

Der er store forskelle mellem de enkelte væresteder og projekter i forhold til graden af misbrug. På værestedet ”Perput” vurderes det at kun få af deltagerne har misbrug. Anderledes er det med tilbuddene i Kofoeds Skole og Bofællesskabet for Grønlandske Kvinder, hvor misbruget vurderes til at være meget markant. Ifølge interviewene med medarbejdere/ledere på værestederne ”Parasollen” og ”Varmestuen”, har langt de fleste grønlændere, som frekventerer disse steder, også et meget markant misbrug.

Både fra de socialt udsatte grønlændere, lederne og medarbejderne på de forskellige væresteder og projekter, gives der udtryk for at de sociale netværk blandt de socialt udsatte grønlændere, er fastholdene for misbruget. Men risikerer at blive ensom, hvis man holder sig udenfor fællesskabet, og fællesskabet kan fastholde en i misbruget. Ved at komme på værestederne og projekterne, som er alkohol og stof-fri, får grønlænderne en del af deres daglige rytme, som er stof- og alkoholfri.

5. De eksisterende tilbud for socialt udsatte grønlandere i Aalborg

Der findes i Aalborg en lang række aktører på udstødteområdet, som har socialt udsatte grønlandere indenfor deres målgruppe. Der er tale om forskellige væresteder, projekter, boformer og opsøgende medarbejdere, der har kontakt til og arbejder med gruppen. Der er her tale om både frivillige-, amtslige- og kommunale tiltag.

Den indsats som er findes, kan deles op i to hovedkategorier. For det første de tiltag som udelukkende har socialt udsatte grønlandere som målgruppe. For det andet de tiltag som bredt har udstødte som målgruppe, men herunder også socialt udsatte grønlandere.

I den første kategori findes de forskellige tilbud i regi af Det Grønlandske Hus. Her drives boformen ”Bofællesskab for Grønlandske kvinder” og værestedet ”Perput”. Endvidere driver man Aktiveringsprojektet for Grønlandske Kvinder i samarbejde med Arbejdsmarkeds-afdelingen i Socialforvaltningen, Aalborg Kommune. I projektet deltager også kvinder i social aktivering som i høj grad kan betragtes som socialt udsatte. I Det Grønlandske Hus er der også sociale tilbud som henvender sig bredt til grønlandere, for eksempel Den Åbne Rådgivning.

Kofoeds Skole i Aalborg arbejder udelukkende med en målgruppe af socialt udsatte grønlandere. Her findes det frivillige sociale aktiveringsprojekt for mænd ”Neriusaaq” samt Kofoeds Skoles Netværksarbejde, som er et opsøgende omsorgs- og netværksværksarbejde blandt socialt udsatte grønlandere i Aalborg Øst. I projektet arbejdes også med en gruppe af massivt udfreagerende grønlandere – de såkaldt ”explosive”. Endvidere er der en gruppe af grønlandske kvinder tilknyttet skolen med base i et syværksted.

Til den anden kategori, som både har socialt udsatte grønlandere og danskere indenfor deres målgruppe, hører bredt de mange andre tilbud på udstødteområdet. Det fremgår af Undersøgelsesresultat ”De Udstødte i Aalborg”, Brobyggerselskabet - De Udstødte, marts 2005, at nogle af de største aktører i forhold til målgruppen af socialt udsatte grønlandere er værestederne. Der er tale om Kirkens Korshærs Varmestue (22), Kirkens Korshærs Natvarmestue (19), KFUM’ s Parasollen (9) og Frelsens Hærs Møllepladscenteret (6). Tallene i parentes angiver det antal specifikke socialt udsatte brugere med etnisk grønlandsk baggrund, som har brugt værestedet i marts 2005, ifølge undersøgelsen.

Dertil skal også nævnes, at de socialt udsatte grønlandere i et vist omfang benytter de øvrige botilbud og tilbud om frivillig social aktivering indenfor udstødteområdet i Aalborg. De er ligeledes genstand for en opsøgende indsats fra Aalborg Kommunes opsøgende Støtte- og Kontaktpersonsarbejde og Hjemløsekorpset. I marts 2005 var der her kontakt til henholdsvis 3 og 11 grønlandere, ifølge Undersøgelsesresultat "De udstødte i Aalborg", Brobygger-selskabet – De Udstødte, marts 2005.

I det følgende beskrives arbejdet og den pædagogiske indsats i forhold til målgruppen af socialt udsatte grønlandere på Kofoeds Skole, Det Grønlandske Hus, KFUM's Parasollen og Kirkens Korshærs Varmestuen. Beskrivelsen tager udgangspunkt i de kvalitative interviews med ledere/medarbejdere fra de forskellige steder.

5.1 Kofoeds Skole i Aalborg

- **Det frivillige Sociale Akitveringsprojekt for socialt udsatte grønlandske mænd, ”Neriusaaq”.**
- **Det opsøgende Netværksarbejde blandt Socialt udsatte grønlændere i Aalborg Øst og en indsats i forhold til en gruppe af stærkt udafreagerende socialt udsatte grønlændere, de ”Explosive”.**
- **Et arbejde med en gruppe socialt udsatte grønlandske kvinder.**

Interview med socialrådgiver Helle Rønn, Kofoeds Skole.

Helle Rønn (HR) oplyser, at man på Kofoeds Skole arbejder med individuelle planer for hver enkelt deltager. Planerne er altid udviklingsorienterede. Kofoeds Skoles aktiviteter er dynamiske og tilbuddene på skole er ikke ”væretedsprægede”. Der arbejdes metodisk bevidst ud fra en erfaring og forståelse af, at det grønlandske folk har sin egen kultur, sprog og tænkning.

På skolen forsøger man at skabe et miljø, hvorfra man får læring ved at indgå i de forskellige aktiviteter. Hvad enten man deltager på træ/metalværksted, i køkkenfunktion eller i sy/kreativt værksted. Aktiviteten er rammen for den individuelle læring og personlige udvikling. Det ”fælles tredje” kaldes denne pædagogiske metode, som går igen i alle Kofoed Skoles tilbud. Der er tale om, at vejlederen og deltageren, gennem en fælles aktivitet, skaber et rum for læring og udvikling. Metoden forløber over lang tid og bygger på gentagelse efter gentagelse, som efterhånden er med til at skabe en bedre ”platform” for den enkelte deltager, i forhold til at kunne håndtere sit liv. De mange gentagelser kræves, da der er tale om mennesker som er omsorgssvigtede, og savner meget læring gennem deres liv.

Sideløbende anvendes socialrådgivning som metode i forhold til den enkeltes individuelle plan, som tager sigte på at vedkommende kan orientere sig, fungere og integreres i det danske samfund.

HR oplyser, at det er erfaringen på Kofoeds Skole, at de socialt udsatte grønlændere ofte synes at bære præg af at være omsorgssvigtede gennem deres opvækst. Kofoeds Skole ligger derfor vægt på, at det pædagogiske arbejde kan karakteriseres som et udviklingsarbejde på ”behandlingsniveau”. Gentagelser, over tid, sikrer udviklingen og læringen hen imod at blive et selvstændigt og velintegreret individ.

Det er også opfattelsen, at de pædagogiske metoder er anderledes, end de man anvender i arbejdet med socialt udsatte danskere. Det er ligeledes opfattelsen, at arbejdet med socialt udsatte grønlændere, fordrer et større ressourceforbrug end et arbejde blandt en gruppe af socialt udsatte danskere. Normeringen i arbejdet bør være 1-2 medarbejdere pr. deltager, hvis man skal skabe en optimal udvikling. Dette er dog ikke "virkeligheden" i det daglige arbejde på skolen. Desuden vil forløbene med de socialt udsatte grønlændere, ofte være længerevarende end hos socialt udsatte danskere. Det er HR's opfattelse, at disse forhold skal ses i lyset af de vilkår og den opvækst de socialt udsatte grønlændere har oplevet. Vilkår som ofte har medført omsorgssvigt og traumatiske oplevelser, som videre har medført et omfattende misbrug, personlighedsforstyrrelser, karakterafvigelser og egentlige sindslidelser.

Det er HR's opfattelse at antallet af socialt udsatte grønlændere klart overstiger de 81 specifikke grønlændere som man kan tælle gennem undersøgelsesresultat "De udstødte i Aalborg". For eksempel har Kofoeds Skole gennem det opsøgende arbejde i Aalborg Øst opnået kontakt til mange socialt udsatte grønlændere, som ikke bruger nogle af de øvrige tilbud på udstødteområdet, og dermed heller ikke figurerer i undersøgelsen.

HR nævner følgende perspektiver på en forbedret indsats for socialt udsatte grønlændere i Aalborg.

- Flere ressourcer til arbejdet så udviklingsperspektiverne kan vægtes højere i arbejdet med de socialt udsatte grønlændere.
- Styrkelse af integrationen mellem socialt udsatte og "velfungerende" grønlændere. De "velfungerende" kan inviteres til arrangementer på Kofoeds Skole. eller deltage i forskellige aktiviteter med de socialt udsatte grønlændere. De velfungerende har ressourcer som de socialt udsatte grønlændere vil kunne profitere af.
- En bedre udredning af de socialt udsatte grønlænderes situation når de henvender sig ved socialforvaltningen. Sådant en relevant handleplan kan iværksættes.
- Tilbud om en mere målrettet og specialiseret indsats i forhold til misbrugsbehandling.

5.2 Det Grønlandske Hus i Aalborg

- **Værestedet ”Perput” for socialt udsatte grønlandere**
- **Bofællesskabet for Grønlandske kvinder**
- **Aktiveringsprojektet for Grønlandske kvinder**
- **Den Åbne Rådgivning**

Interview med projektmedarbejder Lise Brøndlund.

Lise Brøndlund (LB) oplyser, at man på Det Grønlandske Hus (DGH) i Aalborg ligger vægt på at det grønlandske sprog, kultur og skikke, er en overordnet pædagogisk tilgang i forhold til alle grønlanderne i Aalborg. Denne tilgang har sit afsæt i, at Det Grønlandske Hus ser sig som en ”platform” for grønlandere, der kommer til Aalborg. Tilgangen sætter sit aftryk på stort set alle aktiviteter i huset. Ligeledes arbejdes der med at udbygge og vedligeholde kontakterne til det grønlandske samfund, således at ”hjem”, kan føles ”tæt på” for grønlandere i Aalborg.

Fælles for tilbuddene i DGH er således, at de altid vil være hæftet op på det grønlandske islæt. De vil altid være funderet i grønlandske relationer. Ikke blot de sociale tilbud, men også hvad angår de kulturelle og uddannelsesmæssige tiltag. Eksempler på dette forhold er blandt andet afholdelse af nationaldag, julearrangement, foredrag og forskellige udstillinger. Man kan sige at denne metode, via de tætte grønlandske relationer, er unik i grønlanderarbejdet i Aalborg.

Det er LB’s opfattelse, at arbejdet med socialt udsatte grønlandere, er væsentligt anderledes end arbejdet med socialt udsatte danskere, blandt andet på grund af de samfundsmæssige og kulturelle forskelle mellem Danmark og Grønland. Socialt udsatte grønlandere, som kommer til Danmark, forstår ofte ikke, hvordan det danske samfund fungerer og er skruet sammen. Dette kan medføre problemer på mange niveauer. Det kan være i forhold til dialogen med socialforvaltningen, sundhedsvæsenet, skattemyndighederne, politiet og andre institutioner. Her må de sociale medarbejdere fra DGH ofte agere ”tolke” og ”formidlere”, for de socialt udsatte grønlandere, ind til disse systemer. LB fortæller endvidere, at det ofte forekommer, at de socialt udsatte grønlandere virker meget autoritetstro. Det kan opleves som om de nogle gange ikke forstår en kommunikation, og i forlængelse heraf vælger at svare ”ja”. Det kan eksempelvis være i forhold til en kommunikation med

en sagsbehandler på socialforvaltningen. Dette skaber hverken udvikling eller fremdrift, og i disse situationer er det vigtigt at have sociale medarbejdere tilknyttet, der kan være formidlere og kan skabe læring. DGH lægger således i sin metode vægt på, at der også sker en læring til den socialt udsatte grønlander. Det er dog også vigtigt, at der sker en læring for medarbejderne, på eksempelvis socialkontoret. Således vedkommende får en bedre indsigt i forhold til at kunne ”tackle” problemstillingerne vedrørende socialt udsatte grønlandere, og kunne bruge denne viden fremadrettet. Det er DGH’ opfattelse at en form for ”integrationstilbud” kunne være relevant i forhold til socialt udsatte grønlandere, der kommer til Aalborg. Dette kunne eksempelvis være undervisning i danske samfundsforhold og danskundervisning.

På værestedet ”Perput” er den pædagogiske metode omsorgspræget. Der er tale om et frivilligt tilbud, hvor socialt udsatte grønlandere kan have samvær med andre, i et hash- og alkoholfrit miljø. Den ansattes opgave er, at skabe rammerne for dette samvær og være omsorgfuld overfor de som kommer på stedet.

I Bofællesskabet for Grønlandske Kvinder udføres et bostøttende arbejde af den tilknyttede medarbejder. Omsorgsdelen er meget central i arbejdet, således beboerne kan føle sig trygge og fungere i deres boliger. Der er også meget praktisk støttende arbejde i forhold til bofunktionen. Beboerne hjælpes også i deres kontakt til eksempelvis skattevæsen, læge, socialforvaltningen og boligselskabet.

LB oplyser, at aktiveringsprojektet for grønlandske kvinder baserer de pædagogiske metoder på aktiviteter, samtaler og daglig kontakt med kvinderne. Motivation, tillid og relation er tre nøgleord i denne sammenhæng. Metoderne og projektets formål er fastlagte i en samarbejdsaftale med Aalborg kommune. Der ligges vægt på personlig udvikling og et arbejde frem mod sociale kompetencer. Gennem arbejdet skal projektet være med til at skabe et ”fundament”, som den enkelte deltager kan bygge sit liv på. Udviklingsarbejdet tager udgangspunkt i hvor den enkelte deltager befinder sig. Er der eksempelvis tale om en social aktiveringsindsats vil der være tale om en mere omsorgspræget profil end hvis der er tale om en forrevalideringsindsats, som vil have en mere erhvervsrettet profil. Der udarbejdes handleplaner for de enkelte deltagere som følges op løbende.

LB fortæller, at der i projektet arbejdes på at der opnås en fortrolighed mellem projektmedarbejderen og de socialt udsatte grønlandske kvinder, således de tør ”åbne sig” og der kan skabes motivation for forandring. Kvinderne sætter grænsen for ”hvor langt de vil gå”. LB oplever der ofte er et lavt selvværd blandt kvinderne.

Det pædagogiske arbejde kan populært sagt nogle gange opleves at være ”tre skridt frem og to tilbage”, hvor det i en længere periode kan gå godt og for så igen at gå tilbage.

LB fortæller, at de socialt udsatte grønlandske kvinder ofte ser projektmedarbejderen i en slags ”moderrolle”. En rolle, hvor projektmedarbejderen giver omsorg, men også et konstruktivt modspil. Det er endvidere LB’s erfaring, at deltagerne i høj grad efterspørger grænsesætning og læring for deres liv. Det er også erfaringen, at det er godt være ”lige på” og ”lidt fast i tonen”, i kontakten med kvinderne.

Som metode anvendes socialt gruppearbejde hvor sproget er grønlandsk. Dette gør, at de socialt udsatte grønlandske kvinder bedre og mere nuanceret, kan udtrykke deres holdninger og følelser om forskellige emner. Projektmedarbejderen styrer det sociale gruppearbejde. Deltagerne foreslår selv temaerne. Det kan for eksempel være problematikker som forældreret, misbrug, sorg og livskriser. I det hele taget emner som er svære og optager kvinderne i deres liv.

Projektet har som en metode også brugt, at ældre grønlandske kvinder kommer og fortæller om deres oplevelser og erfaringer. Det er typisk kvinder, som er kommet til Danmark i 60’erne og 70’erne. Kvinder, som blev gift med danske mænd, som arbejdede på Grønland. Der ligger to aspekter heri. De ældre grønlandske kvinder kan dels tilvejebringe de unge socialt udsatte grønlandske kvinder en ”kulturarv”, som de har mistet i forhold til de gamle traditioner. Dels kan de ældre grønlandske kvinder give de unge, en viden om, hvordan de oplevede ”kulturchokket” ved at komme fra Grønland til Danmark for 30-40 år siden. En erfaring de unge kan bruge i forhold til at føle, at de ikke ”står alene i verden” med deres problematikker og kan give dem nogle ”redskaber”, til at kunne forstå og løse de problemer, de står i.

Temaer bruges også som metode. Her behandles bestemte emner mere indgående og der indgår som regel også eksterne lærere og oplægsholdere. Emner kan for eksempel være misbrugs-, volds- og sorgproblematikker.

”Den Åbne Rådgivning” kan bruges af alle grønlændere i Aalborg. Det er indtrykket, at langt de fleste henvendelser kommer fra socialt udsatte grønlændere. Heraf flest kvinder. Metoden er rådgivning og vejledning. Herunder også henvisning og visitation til relevante tilbud og projekter.

LB har nogle bud på indsatser, som kunne udvikles i forhold til en forbedret indsats for socialt udsatte grønlændere i Aalborg.

- Vægte den personlige udvikling i arbejdet højere. Herunder at etablere et aktiveringsprojekt for mænd i lighed med det som findes for kvinder i Det Grønlandske Hus.
- At ”bygge bro” mellem socialt udsatte grønlændere og velfungerende grønlændere. For eksempel gennem afholdelse af fællesaktiviteter.
- Gennem det daglige arbejde i de sociale projekter er det vigtigt altid at lægge et integrationsperspektiv.
- Styrke familiearbejdet blandt grønlændere med forebyggende sigte. For eksempel afholdelse af familielejre.
- Etablering af samarbejdsordninger med virksomheder i forhold til ansættelse af socialt udsatte grønlændere.
- Et forebyggende oplysningsarbejde i Grønland om forholdene i Danmark.
- Styrke sprogundervisningen i dansk for socialt udsatte grønlændere. Fleksible undervisningstilbud.
- Styrke det forebyggende arbejde blandt grønlandske børn, som skal være netværksskabende og hindre mobning.
- Styrke indsatsen for alkoholbehandling for socialt udsatte grønlændere.

5.3 Kirkens Korshærs Varmestue

- **Værested og omsorgstilbud for socialt udstødte**

Interview med leder Eva Lillelund.

Eva Lillelund (EL) oplyser, at Varmestuens overordnede pædagogiske metode er, at yde omsorg til de gæster som kommer, socialt udsatte grønlændere som socialt udsatte danskere. Varmestuen er et værested, hvor der er mulighed for fællesskab og samvær med andre, få vasket sit tøj, få et bad, få noget mad og få hjælp til kontakt til forskellige myndigheder. Det er et sted hvor man mødes med værdighed, respekt, tillid og høflighed. Alle værdier som har det med at komme tilbage. Der er mulighed for at få samtaler med personalet, hvis man føler behov for det.

Dette er, som sagt, gældende for alle de gæster der kommer på Varmestuen. Når det så er sagt, er der nogle specifikke metoder som er gode at bruge i forhold til arbejdet med grønlænderne. EL fortæller, at det er Varmestuens erfaring, at der blandt de grønlandske mænd synes at være nogle ”æresbegreber” og ”moralkodekser”, som er vigtige at forstå og respektere, for at opnå en god kontakt og tillid til dem. Samtidig må man også være opmærksom på, at mange af de socialt udsatte grønlandske mænd har en stor stolthed, der betyder de kan have svært ved at erkende, deres ofte massive sociale problemer som misbrug, psykisk sygdom og hjemløshed. Det kan være svært at ”komme ind på livet” af dem, og det tager sin tid. For at kunne skabe en motivation, er det således meget afgørende, at man er opmærksom på denne problematik og ikke forcerer kontakterne til de socialt udsatte grønlandske brugere.

EL gør opmærksom på, at det også er Varmestuens erfaring at medarbejderne skal være meget tydelige, og måske ligefrem lidt ”firkantede” i kontakten med de socialt udsatte grønlandske brugere. Man skal ligeledes være opmærksomme på, at de forstår hvad der bliver kommunikeret. Det er ofte indtrykket, at en socialt udsat grønlænder af bare venlighed siger ”ja”, selvom han tydeligvis ikke forstår hvad der bliver kommunikeret. Det er også Varmestuens erfaring, at det i arbejdet med grønlænderne, er ekstra vigtigt, at skabe et miljø, der er præget af humor. De kan godt lide at grine af ting og hinanden på en venlig måde.

Som tiltag, der kunne kvalificere arbejdet med de socialt udsatte grønlændere yderligere, nævner EL følgende:

- Mere viden om de socialt udsattes grønlandere forhold og baggrund så man kan komme dybere i problemstillingerne. Eksempelvis gennem undervisning og studie.
- Mere fokus og opmærksomhed på området. For eksempel gennem Temadage.
- Bevare og udbygge de netværksdannelser som er på området.
- Bedre og mere hensigtsmæssige sundhedstilbud til de socialt udsatte grønlandere. Både somatisk og psykisk. Eksempelvis sundhedsfaglige tilbud på "Gadeplan".

5.4 KFUM's Café Parasollen

- **Værested og omsorgstilbud for socialt udstødte**

Interview med omsorgsmedarbejder Kaj Andersen, KFUM's Café Parasollen.

Kaj Andersen (KA) oplyser at den primære pædagogiske metode er omsorgsbegrebet, i forhold til brugergruppen på Café Parasollen. Både hvad angår de socialt udsatte grønlændere og de socialt udsatte danskere. Caféen er et alkohol- og stof-frit frivilligt værested, hvor man frit kan komme ind og benytte de tilbud som findes her. Man kan have samvær med andre brugere og personalet. Man kan købe noget at spise. Man kan få et bad og vaske tøj. Indtrykket er, at flere af de socialt udsatte grønlænderne, som bruger Parasollen, kommer som en gruppe. De efterspørger ikke personalet i så høj grad. Man kan mere sige at de søger nogle rammer for deres fælles samvær. De bruger for eksempel de forskellige spil som findes i caféen, spiller guitar og taler med hverandre. De efterspørger også nogle praktiske ydelser i forhold til tøjvask, bad og kunne købe noget at spise. Enkelte bruger også medarbejderne til at tale med.

KA fortæller endvidere, at Parasollen i 2005 deltog i en landsdækkende KFUM fodboldturnering i Fredericia med et grønlandsk hold. Det var en rigtig god oplevelse med megen energi i. Der blev her skabt et fællesskab som mandede i et godt resultat. De socialt udsatte grønlændere fik vist at de kunne noget og opnåede en succes. Dette åbnede også nogle veje for at kunne komme til at tale om andre ting. Det er planen at deltage i turneringen igen i år og denne gang kombinere med nogle træningspas inden da. Det er Parasollens vurdering, at dette er et felt og en metode som kan opdyrkes yderligere. Der er megen energi at hente her.

5.5 Brugernes vurdering af de forskellige tilbud og indsatser

I det følgende beskrives holdninger og tilkendegivelser fra fire socialt udsatte grønlandske brugere af henholdsvis Kofoeds Skole, Det Grønlandske Hus, Kirkens Korshærs Varmestue og KFUM's Parasollen. Brugerne forholder sig blandt andet til hvad de får ud af at anvende de forskellige tilbud, og i øvrigt nogle betragtninger om de problematikker man kan møde som socialt udsat grønlænder i Aalborg. De fire interviews bidrager endvidere til at give et "billede" af nogle af baggrundene for at socialt udsatte grønlændere kommer til Aalborg og hvordan livet former sig for dem. De forskellige brugere er sikret anonymitet.

Person A, kvinde i 40'erne som er bruger af et projekt for socialt udsatte grøn- lændere

A kom til Danmark fra Vestgrønland i 1990. Hun er enlig og har egen lejlighed. A har tidligere arbejdet som ufaglært i Grønland, men har kun sporadisk haft arbejde efter hun kom til Danmark. A. har gennem flere år haft kontanthjælp som forsørgelse.

A kommer på projektet 3 til 4 gange om ugen alt efter ”dagsformen”. Det er sy aktiviteterne som ”trækker”. A synes det er dejligt at arbejde med syning og tøj. A har det godt med at være sammen med andre grønlandske kvinder og kunne tale om ”løst og fast”. Det er godt også at kunne bruge sit modersmål.

A kommer også en gang imellem på et værested for grønlændere og deltager også i forskellige arrangementer i det grønlandske samfund i Aalborg, for eksempel i forbindelse med afholdelsen af den grønlandske nationaldag.

A er også medlem af en grønlandsk fodboldklub, der spiller to gange om ugen i sommer-perioden. Klubben har 15-20 medlemmer. Der er et godt fællesskab omkring klubben og det er sjovt at være med.

A fortæller, at hun har 8-10 gode grønlandske venner, som hun mødes jævnligt med. De har et godt fællesskab. Mødes privat og laver grønlandsk mad. A fortæller, at hun derudover har en stor bekendtskabskreds af grønlændere i Aalborg. A giver udtryk for der generelt er et godt fællesskab mellem de socialt udsatte grønlændere her i Aalborg. Det er sjovt at spille fodbold, at lave grønlandsk mad og ikke mindst er det godt at kunne tale grønlandsk sammen.

Nogle gange er det et problem, at der kan gå for mange ”bajere” i det. Kammeratskabet er godt, men det kan være problematisk hvis man prøver at holde sig fra ”bajerne”. For eksempel når man samles på Kennedys Plads i midtbyen.

A fortæller, at hun nogle gange gerne vil holde sig fra ”bajerne”, men så alligevel bliver fristet og dermed fastholdt i misbruget. A fortæller, at hun har tilbud fra sin sagsbehandler om at ”døren står på klem” til at kunne få et behandlings/afvænningsstilbud i forhold til alkohol- og hashmisbrug. A føler det er svært at motivere sig og ”tage sig sammen til” at gå i misbrugsbehandling. Det føles svært. A bruger medarbejderne på projektet i forhold til støtte og omsorg. Medarbejderne er også en støtte i forhold til at oparbejde en motivation, til at kunne komme ud af misbruget.

A fortæller, at der er grupperinger i Aalborg i forhold til vestgrønlændere og østgrønlændere. Der er ”skel” mellem grupperne, men man kan dog godt tale sammen. Det samme gør sig gældende i forholdet mellem de ”fine” grønlandere, der kommer på Det Grønlandske Hus, og de som ikke rigtig bruger huset.

A giver udtryk for, at de tilbud der er til socialt udsatte grønlandere i Aalborg, generelt er gode. Det er godt at kunne bruge syværkstedet på projektet. Det er ligeledes godt at være en del af kvindefællesskabet på projektet og kunne få hjælp af medarbejderne i forskellige sammenhænge. A giver også udtryk for, at det er godt der findes alkoholfrie væresteder for grønlandere. Endvidere er hun meget begejstret for fællesskabet i den grønlandske fodboldklub. Det er gode fællesskaber, hvor grønlandere kan være sammen.

Person B, kvinde i 30'erne som er bruger af et projekt for socialt udsatte grønlandere

B er frakilt. Hun har børn, hvoraf det ene bor hos B i hendes lejlighed. De andre bor hos faderen. Hun er født i en bygd i Vestgrønland, men har også boet i større byer på Grønland. Hun har en faglært uddannelse og har arbejdet både på Grønland og i Danmark. Hun har kontanthjælp som forsørgelsesgrundlag.

B er visiteret til deltagelse i projektet af sin sagsbehandler, som et led i sin handleplan indenfor social aktivering. Hun skal som led i handleplanen komme på projektet dagligt. Hun ser projektet som et ”ståsted” i sin tilværelse. B oplever, at man gennem en krise let taber sin identitet og sit selvværd. Dette kan man modvirke ved at være sammen med andre grønlandere, og tale om sine problemer i forhold til sine børn, familieforhold m.m. Oplever at man kan bruge projektet som et afsæt til at komme videre. Man kan slappe af i projektet og være sig selv, man kan ”ånde ud”. Man skal ikke anstrenge sig hele tiden.

Men projektet skal heller ikke forlange for meget af en. Hvis man bliver for presset i forhold til at man skal møde hver dag, kan man føle, at man mister lysten til at komme i en periode. Og det er jo også vigtigt, at man har overskud og energi i forhold til ens børn.

B har tidligere været tilknyttet et socialt aktiveringsprojekt i Aalborg Kommune. Der var tale om et projekt der ikke kun var for grønlandere. B bruger ikke varme-stuer og væresteder i øvrigt. Kommer til forskellige arrangementer for grønlandere i Aalborg, hvilket er hyggeligt og godt. Har tidligere været medlem af en grønlandsk forening.

B har kontakt med andre grønlandere i Aalborg. Hun finder dette vigtigt i forhold til at kunne dyrke og bevare det grønlandske sprog og kultur. Så man bedre kan finde ”ro og fred”. Hun er bekymret over, at hendes børn risikerer at miste deres grønlandske sprog og kultur, i og med de vokser op i Danmark.

B har i perioder haft et misbrug af hash og alkohol, blandt andet omkring et grønlandsk samlingssted i byen. Her har B oplevet mobning fra andre grønlandske kvinder. Hun føler det er svært at give en forklaring på hvad det skyldes. Måske er det er jalousi, måske fordi hun har klaret sig godt i perioder. Men børnenes skole og udvikling er med til at motivere hende til at holde sig ude af misbruget. B har oplevet ”bagtaleri” og sladder blandt andre grønlandske kvinder, hvilket hun synes er meget ubehageligt. B udtrykker hun har svært ved at forstå det skal være sådan. Hvorfor kan man ikke bare hjælpe hinanden? Være varme og venlige. Det er hendes oplevelse, at der er en manglende accept grønlandere imellem. Den findes både blandt velfungerende grønlandere, og socialt udsatte grønlandere. Det er B’s indtryk at mange af medlemmerne fra Den Grønlandske Forening tager afstand fra dem som har misbrug. Der er også en manglende accept i forholdet mellem østgrønlandere og vestgrønlandere. B giver udtryk for, det er vigtigt at grønlandere lærer at acceptere hinandens forskelligheder.

B oplever fællesskaberne blandt grønlanderne som både gode og dårlige. Hun finder det vigtigt og godt at være sammen med andre grønlandere for at kunne bevare sit sprog og sin kultur. Men dårligt når samværrets omdrejningspunkt er et misbrug. Når man bliver hjulpet af gamle misbrugere, kan man lære dårlige ting, og man kan hænge fast i sit misbrug. Det er dårligt når man oplever jalousi og manglende accept i gruppen. Det er dog godt at være sammen med andre grønlandere, når man kan hjælpe og støtte hinanden.

B synes, at der i de forskellige tilbud til socialt udsatte grønlandere kunne fokuseres mere på sundheds-, motions- og misbrugsbehandlingstilbud. Også at der kunne fokuseres mere på sammenhængene mellem krop og sind. B synes, at tilbuddene til misbrugsbehandling er for dårlige. B mener, at der skal være mere tvang i forhold til misbrugsbehandlingen, hvis ”man er langt ude”.

B giver udtryk for, at man burde fokusere mere på uddannelse til grønlandere, der kommer til Danmark. Således de bedre kan klare sig i det danske samfund. Også så de kan følge bedre med i deres børns udvikling og skolegang. Det er vigtigt at fokusere på grønlandsk sprog og kultur i forhold til de grønlandske børn. B oplever det problematisk, at hendes børn mister det grønlandske sprog, og kendskabet

til grønlandsk tradition og kultur. B synes også, at man som kontanthjælpsmodtager, bør have mulighed for nogle bedre økonomiske vilkår. Det er svært at få råd til fritidsaktiviteter med sine børn.

B peger på, at hvis man vil forbedre forholdene for socialt udsatte grønlandere i Aalborg, vil det være en god ide at realisere nogle sundheds- og misbrugsrelaterede initiativer. Der ville kunne opnås en større sundhed, velvære og bedre psykisk balance som vil give meget større selvværd blandt grønlænderne. De jalousiprægede relationer vil kunne forsvinde. Man må kunne holde af sig selv, for at kunne hjælpe andre. Mange grønlandere har oplevet en opvækst med svigt og er blevet misbrugt.

Det kunne også være en god ide at lave kurser i grønlandsk husflid, for eksempel i et samarbejde med oplysningsforbundene som aftenskoleundervisning. Dette kunne være for både socialt udsatte og velfungerende grønlandere og vil give mulighed for man kan mødes om noget fælles interessant.

Det vil også være vigtigt, at der i Grønland gives bedre information om, hvordan forholdene er i Danmark.

B drømmer selv om at vende tilbage til Grønland for at bo og arbejde, og kunne bruge både sin viden om grønlandske og danske forhold.

Person C, mand i 40'erne som er bruger af et værested

C er født i en større by i Vestgrønland og har også boet i flere forskellige byer på Vestgrønland. C har boet i Aalborg de seneste 10 år og har derudover også boet nogle år i København.

C har boet på værelse i et stykke tid, men har nu fået en toværelses lejlighed, som han indflytter snarest.

C har taget 10. kl. med afgangseksamen fra Danmark. Kun skolegangen i 10. kl. foregik i Danmark. Han er faglært. Uddannet som håndværker på Grønland med EFG skoleophold. C har arbejdet indenfor faget på Grønland gennem flere år. C har derudover også arbejdet med forskellige ufaglærte jobs på Grønland. Efter at være kommet til Danmark har C ikke haft arbejde. Forsørgelsesgrundlaget er kontanthjælp. I den forbindelse har C gennem Aalborg Kommune deltaget i et aktiveringsprojekt for grønlandske mænd i Aalborg.

C kommer på værestedet dagligt. Han giver udtryk for, at det er hyggeligt at komme på værestedet og være sammen med både danskere og grønlandere. Det er godt at være sammen med andre og kunne lære nye mennesker at kende.

Tidligere brugte C også andre tilbud for grønlandere i Aalborg. Han deltog i et ugentligt fællesarrangement, hvor han hjalp med at lave mad. Er dog stoppet med dette. C kommer også på andre tilbud for socialt udsatte grønlandere i Aalborg. Han giver udtryk for ærgrelse over, at der ikke er projekter for grønlandere, hvor man kan komme ud at sejle og fiske.

C oplyser, at han mødes med mange grønlandske bekendte. Faktisk dagligt. Man mødes for og hilse på hinanden og få en "lille snak". C synes, at disse fællesskaber er skønne og dejlige. Grønlandere i Aalborg er meget glade for hinandens selskab. Det er C's indtryk, at grønlanderne i disse fællesskaber accepterer hinanden til trods for forskelligheder. Det mener C ikke nødvendigvis er tilfældet andre steder.

Person D, mand i 40'erne som er bruger af et værested

D har boet i Aalborg de sidste 10 år. D har gennem sin opvækst opholdt sig både i Grønland og i Danmark på grund af sygdom og sin skolegang. Han var hos familien i Grønland i alle sommerferierne. D har stadig en stor familie i Vestgrønland, men har ikke været på Grønland de seneste 13 år. D har gennem flere år boet og arbejdet som ufaglært i en større by i Vestgrønland.

D bor i en toværelses lejlighed i forbindelse med et socialt opgangsfællesskab. Han er meget tilfreds med sin lejlighed. C oplyser, at han af og til bruger fælleslejligheden hvor der er tilknyttet en social vicevært, der nogle gange kan hjælpe ham som "socialrådgiver".

D har gået på kostskole og kommuneskole i Danmark gennem sin barndom og ungdom. Han har afsluttet med 10. kl. afgangseksamen. Derudover har han taget faglige kurser i Grønland, hvilket har givet ham forskellige kompetencer og kvalifikationer. D har arbejdet i Grønland som pædagogmedhjælper ved skoler og fritidsordninger. Han har endvidere arbejdet indenfor restaurations- og hotelbranchen. D har ikke haft job her i Danmark, men har deltaget i et 2 årigt aktiveringsforløb for grønlandske mænd på Kofoeds Skole.

D har siden han kom til Danmark haft kontanthjælp som forsørgelsesgrundlag. Han har ansøgt om førtidspension, men er blevet meddelt afslag.

D kommer dagligt på værestedet, med mindre han ligger ”underdrejet”, som han udtrykker det. D synes det er godt at være på værestedet. Der er altid nogen at tale med. Det være sig andre gæster eller personalet. D har faste ”kortmakkere”, som han spiller 4-mandswhist med hver dag. D bruger også computere på værestedet, dog mest til kabale. Giver udtryk for han godt kunne tænke sig at lære om muligheder for at bruge computere, eksempelvis at kunne bruge Internettet.

D fortæller, at han har en fast daglig rytme. Han mødes med nogle grønlandske venner tidligt hver morgen og får som han udtrykker ”en øl eller to og drøfter verdenssituationen”. D oplyser, at han bruger mange forskellige væresteder i Aalborg. Han har deltaget gennem to år på et aktiveringsprojekt for grønlændere. D fortæller han var glad for projektet, men stoppede efter de to år, da aktiveringsperioden udløb. Angiver han kendte de fleste af de grønlandske mænd i forvejen, og der var nogle meget flinke medarbejdere på projektet. Har også deltaget på forskellige andre sociale aktiveringsprojekter i Aalborg.

D fortæller, at han har været i kontakt med flere af de opsøgende gademedarbejdere. Han fortæller, at han i flere tilfælde har fået god støtte, blandt andet i forbindelse med hans bolig i det sociale opgangsfællesskab.

D oplyser, han har en stor venne- og bekendtskabskreds i Aalborg. Han mødes fast hver morgen med tre gode venner. Derudover har han en meget stor bekendtskabskreds, som han blandt andet mødes med ved Banegårdspladsen efter ”Fyraften”, når vejret er til det. Dette er en god måde at holde sit grønlandske sprog ved lige med. D finder det underligt, at man gennem de senere år har oplevet grønlændere i Aalborg, som ikke kan tale grønlandsk. D udtrykker det som underligt at de ikke forstår en når man tiltaler dem.

Rammerne omkring fællesskabet på banegårdspladsen er forskelligt oplyser D. Nogle gange kan det udvikle sig til en ”fest”. Det kommer an på hvordan humøret er. Andre gange mødes man og går snart efter hver til sit. D fortæller, at de forskellige væresteder er et godt alternativ til Banegårdspladsen, hvis man ønsker at være sammen med andre grønlændere, uden der er alkohol involveret. Her man kan sidde og tale med andre over en kop kaffe. Her kan man bruge sine medmennesker og opleve et godt fællesskab.

D fortæller, at grønlænderne, i hans bekendtskabskreds, for det meste er høflige og venlige. Nogle gange føler han dog de er verbalt slemme overfor hinanden, hvilket er ubehageligt og kan være svært at glemme. D udtrykker at et ”blåt øje” faktisk er bedre, for det går væk igen. De verbale krænkelser bliver derimod siddende. Dem glemmer man ikke lige. Nogle gange kan det være svært at komme ind i kredsen blandt de andre grønlændere. Kommer man for eksempel 5 minutter for sent til en aftale med de andre, kan man risikere at blive holdt udenfor.

D synes, at grønlænderne her i Aalborg kunne hjælpe hinanden endnu mere, så der ikke var så meget brug for professionel hjælp. Det ville være godt om man samlede endnu mere i fællesskaber. Fællesskaberne er gode, man har selskab og kan hjælpe andre med at løse forskellige problemer. D giver udtryk for, at det man hjælper andre også gør en selv glad og giver en tilfredsstillelse. Endvidere har man også som grønlænder en stor indsigt i de forskellige problemstillinger. D synes, at det er et problem at være grønlænder i Aalborg Øst. Han giver udtryk for der er alt for mange ”klumpe” sammen derude og der er alt for meget druk. Specielt bor der mange fra Østgrønland i Aalborg øst. D fortæller også, at de socialt udsatte grønlændere i Aalborg holder sammen. Østgrønlændere ”mobbes” ikke på samme måde her som i Vestgrønland. D giver udtryk for, at det sværere at være Østgrønlænder i Nuuk end det er i Aalborg.

D synes at nogle af tilbuddene for socialt udsatte grønlændere i Aalborg er for ”indelukkede”. Der er brug for mere lys og luft i omgivelserne. Han udtrykker det således: ”Vi er lukket inde hvor man ikke kan se os, og vi kan ikke se ud”.

6. Samarbejdet og koordineringen mellem de forskellige aktører på området

Der er gennem de seneste 10 år sket en stor udvikling og udvidelse af samarbejdsrelationerne mellem de forskellige aktører, som arbejder med hjemløse og udstødte mennesker i Aalborg. De forskellige aktørers organisatoriske forankring er i både amtslige-, kommunale-, statslige- og frivillige velgørende institutioner.

Dette samarbejde har blandt udmundet sig i dannelsen af forskellige netværksgrupper. Hvad vedrører målgruppen socialt udsatte grønlændere, er der specielt to netværksgrupper som har betydning. For det første Frontmødet, som efterhånden har eksisteret i 10 år. Heri deltager amtslige-, kommunale-, og frivillige organisationer. På Frontmødet er målgruppen for samarbejdet hjemløse og udstødte borgere i Aalborg.

Den anden netværksdannelse ”Explosive Grønlændere” er knap så gammel. Samarbejdet går 3 år tilbage, og udover amtslige-, kommunale og frivillige organisationer, deltager der også repræsentanter for statslige institutioner. Målgruppen for netværkets arbejde er udelukkende hjemløse og udstødte grønlandere i Aalborg. Udtrykket ”Explosive” kan måske på nogle virke som et lidt bombastisk udtryk, men er et kærligt ment ”slang”, for at være meget udafreagerende i det offentlige rum. Et ”slang” som ofte anvendes blandt socialarbejdere på udstødteområdet.

Vi vil i det følgende beskrive de to grupper med hensyn til det samarbejde der sker i dem, og den betydning de har i forhold til arbejdet med de socialt udsatte grønlandere. Gennemgangen baserer sig på to interviews, med en deltager fra hver af de to netværksgrupper.

6.1 Netværksgruppen Frontmødet

Interview med Socialkonsulent Vibeke Sieborg, Det Grønlandske Hus i Aalborg.

Frontmødet er en frivillig netværksdannelse som har eksisteret i 10 år. I kredsen er der repræsentanter fra amtslige-, kommunale- og frivillige sociale tilbud, som arbejder med hjemløse og udstødte. Det være sig forskellige projekter, boformer, støtte/kontaktpersons-ordninger og væresteder. Frontmødet har til formål at udvikle, styrke og forbedre forholdene for udstødte og hjemløse borgere med ophold i Aalborg Kommune. Brobyggereselskabet har en koordinerende funktion i forhold til netværket og afholdelse af dets møder.

Følgende tilbud er medlem af Frontmødet:

- **Frelsens Hær:** Møllepladscenteret og Nørholmslejren
- **Kirkens Korshær:** Varmestuen, Natvarmestuen, Skurbyen, Byarbejdet, Gården i Klarup og Herberget
- **KFUM’ s Sociale Arbejde i Danmark:** Café Parasollen
Den selvejende institution, De Sociale opgangsfællesskaber i Suensonsgade.
- **Socialpsykiatrien, Aalborg Kommune:** ”Team Midt i Mellem” og ”Bostøtte for Sindslidende med Misbrug”
Den selvejende institution, Café VæXt
- **Nordjyllands Amt:** Forsorgshjemmet Svenstrupgaard, 13’eren, Kontakt og værested for misbrugere med en psykiatrisk diagnose og Foldbjergcenteret

- **Socialforvaltningen, Aalborg Kommune:** Bo- og Gadeteamet, Bixen og Brobyggersekskabet- De Udstødte
Koføeds Skole i Aalborg
Det Grønlandske Hus i Aalborg
Den selvejende institution, Den Sociale Skadestue

Vibeke Sieborg (VS) oplyser, at Det Grønlandske Hus i Aalborg (DGH) har deltaget i Frontmøderne siden 2004. Frontmødet er et vigtigt forum, hvor man har mulighed for at kunne mødes med repræsentanter fra de øvrige aktører på udstødteområdet. Frontmødet er vigtigt for at kunne vedligeholde og udbygge kontakterne indenfor udstødteområdet. VS bringer information og oplysninger om arbejdet på DGH til Frontmødet og får omvendt informationer fra de øvrige tilbud med tilbage, og bringer disse via personalemøde og skriftlig information videre til medarbejderne i DGH. VS påpeger, det er meget væsentligt at få bredt informationerne ud, så Frontmødets viden ikke kun tilgår de som deltager i netværksmøderne.

VS fortæller, at en del af baggrunden for Frontmødets arbejde er, at målgruppen af de socialt udsatte, herunder grønlænderne, er en speciel gruppe som er synlige i gadebilledet på deres egen måde. Dette være sig på gadeplan, på væresteder, boformer og i forskellige projekter. Det er en social gruppe, som mange andre, man tager ud og giver en speciel indsats. For at få en effekt i arbejdet, er det vigtigt at gå dybt og detaljeret ind i gruppen, for at kunne målrette indsatsen. Her kommer samarbejdet i Frontmødet til sin ret.

VS oplyser, hvad angår de socialt udsatte grønlændere, er de kendetegnet ved at de generelt har oplevet nogle andre livsbetingelser gennem deres liv end socialt udsatte danskere har. Dette har igen en betydning for hvordan de tackler deres liv. Det ser ud som om, de har nogle særlige behov, som fordrer nogle særlige indsatser og samarbejder. De socialt udsatte grønlænderes problematikker ligner dog også på mange områder socialt udsatte danskernes. Dette afspejles også af at grønlænderne ofte bruger tilbud for socialt udsatte, som ikke er specielt målrettet mod grønlændere. Det at socialt udsatte grønlændere kommer på mange af de forskellige tilbud på udstødteområdet, har også betydet at personalet her i højere grad, er begyndt at interessere sig for disse problematikker. Dette afspejles også gennem samarbejdet på Frontmødet.

VS fortæller i denne forbindelse, at ydelser fra DGH, som jo i høj grad kan byde ind med en specialviden på området, bliver mere efterspurgt. Det er for eksempel omkring tolkning, sociale forhold, kulturelle forhold og uddannelsesmæssige for-

hold i forhold til grønlænderne. DGH bruger her sine mangeårige erfaringer og tætte relationer i det grønlandske samfund. Omvendt kan man fra DGH trække på specialviden, fra andre deltagere i Frontmødet, for eksempel psykiatrien og de forskellige væresteder, i forbindelse med husets forskellige opgaveløsninger.

VS fortæller, at Frontmødets arbejde fungerer på flere forskellige niveauer. Man kan for eksempel bruge sine kontakter i netværket til at løse problemstillinger omkring hjemløse socialt udsatte grønlændere. Her vil det være naturligt, at kontakte netværkspersoner, som er tilknyttet herberg eller sociale opgangsfællesskaber i forhold til at løse boligproblemet. Frontmødet er således et forum der gør det ”nemmere” at løse konkrete sociale problemstillinger.

Samtidig er Frontmødet et sted, hvor man så at sige bliver ”opdateret” på sin viden om hvad der sker på udstøtteområdet. Man hører om nye tiltag og får en generel viden om udstødte problematikker. En viden som man kan ”gemme” og bruge senere, når man står i en konkret problemstilling. Netværket giver også mulighed for at udvikle og afprøve nye ideer i arbejdet på udstøtteområdet. Man kan få et fagligt kvalificeret modspil i forhold til forskellige problemstillinger man oplever i sit arbejde, og herigennem komme nogle skridt videre. Netværket giver også mulighed for en egentlig opkvalificering af viden på forskellige specifikke områder, når der er inviteret eksterne oplægsholdere.

VS mener, at Frontmødet er et meget vigtigt forum i forhold til en vidensdeling, og en koordinering af indsatsen for de socialt udsatte grønlændere. Selv om netværksgruppen ikke fandtes, ville der nok stadig være en kommunikation og koordinering mellem de forskellige aktører på området. Den ville dog være væsentlig mere ”løsrevet”, og kvaliteten ville være klart dårligere.

For at bruge netværksarbejdet optimalt kræver det at man er bevidst om, og har fokus på de enkelte medlemmers ekspertiser og kompetencer, således man kan ”trække på dem” i det daglige arbejde. Samarbejdet handler i høj grad om at få visiteret brugerne derhen hvor de forskellige opgaveløsninger kan varetages mest hensigtsmæssigt. Der hvor ”ekspertiserne” findes. VS håber også, at de andre medlemmer af netværket har ”fornemmelserne” for og bruger DGH’s tilbud optimalt. Eksempelvis med hensyn til henvisning til Bofællesskabet for Grønlandske Kvinder, Værestedet ”Perput”, den åbne rådgivning og tolkningsmulighederne. Det er vigtigt hele tiden at være ”skarp” og udnytte de potentialer, der findes i gruppen.

6.2 Netværksgruppen ”Explosive Grønlændere”

Interview med Vicekriminalkommissær Lars Nørskov Jørgensen, Aalborg Politi.

Netværksgruppen blev dannet i 2003 og har repræsentanter for amtslige-, kommunale-, statslige og frivillige organisationer. Følgende er medlemmer:

- **Nordjyllands Amt:** ”13’eren”, Kontakt og værested for misbrugere med en psykiatrisk diagnose
- **Aalborg Kommune, Socialforvaltningen:** Bo- og Gadeteamet, Ungdomscenteret (lægekonsulent bistand) og Brobyggerselskabet
- **Aalborg Kommune, Socialpsykiatrien:** Støtte- og kontaktpersonsordningen
- **Kirkens Korshær:** Varmestuen
- Det Grønlandske Hus i Aalborg
- Kofoeds Skole i Aalborg
- Kriminalforsorgen i Aalborg
- Aalborg Politi

Lars Nørskov Jørgensen. (LNJ) har arbejdet indenfor politiet i Grønland i flere perioder, blandt andet 1989-1993. Ophold der har givet et indgående kendskab til det grønlandske samfund. Efter hjemkomsten til Aalborg deltager LNJ i forskellige aktiviteter i Det Grønlandske Hus og har medlemskab af Den Grønlandske Forening. Er uformel kontaktperson mellem de forskellige aktiviteter i Det Grønlandske Hus og Aalborg Politi. Gennem sin deltagelse i netværksgruppen er LNJ ligeledes kontaktperson mellem de forskellige medlemmer af netværksgruppen og Aalborg Politi.

LNJ har været medlem af netværksgruppen ”Explosive Grønlændere” siden begyndelsen af 2004. LNJ fortæller, at han i netværksarbejdet kan bidrage med sine erfaringer og kompetencer i forhold til arbejdet med målgruppen, både i Aalborg og i Grønland. Gennem netværksarbejdet kan man være til nytte og gøre en forskel i arbejdet med de allersvageste grønlandere i byen. Mange af de socialt udsatte grønlandere er ”kendt” med LNJ som politimand, og der kan herigennem ”banes” en fornuftig og hensigtsmæssig kontakt til Aalborg politi, som er til nytte for både grønlanderne og politiet.

LNJ fortæller, at gruppen startede i slutningen af 2003 som følge af en nogle socialt udsatte grønlandere optrådte truende og voldeligt på en række væresteder. Et stort problem for de pågældende grønlandere. Men i høj grad også for de andre

brugere og ansatte på værestederne, der oplevede disse situationer som meget utrygge. En ”undergruppe” af Frontmødet tog initiativ til netværket, der fik en bred deltagerkreds, med politiet, kriminalforsorgen, psykiatrien, læge samt deltagere fra nogle af de forskellige væresteder/projekter. Brobygggerselskabet fik en koordinerende rolle i netværket. En af styrkerne ved gruppen var således at repræsentationen var bred, i og med så mange forskellige sektorer, der arbejder med de ”explosive”, blev repræsenteret.

LNJ oplyser, at formålet med netværket på et generelt niveau, er at iværksætte en relevant indsats i forhold til de ”explosive” grønlandere, og dermed også kunne sikre gode og trygge rammer for både brugere og personale på de forskellige væresteder og projekter. Det er vigtigt, at kunne ”gelejde” de ”explosive” grønlandere, ind i de rigtige behandlingstiltag og systemer og kunne etablere forskellige indsatser for disse grønlandere, både af en behandlingsmæssig og en omsorgsmæssig karakter. LNJ synes også det er meget væsentligt, set fra en politimands synspunkt, at indsatsen gøres. Da der er tale om meget udfareagerende mennesker, ofte med psykiske lidelser (der er blot aldrig stillet en diagnose), er der en stor potentiel risiko for, at de kan begå alvorlig kriminalitet og dermed være til fare for sig selv og andre.

LNJ fortæller, at netværket afholder 3 møder årligt, hvor der videndeles omkring de forskellige problemstillinger, der er opstået siden sidste møde. Koordinatoren orienterer om nye tiltag indenfor området omkring Socialt Udsatte Grønlandere. Medlemmerne ”klæder hinanden på” i forhold til deres virke frem til næste møde. Der tages også mere overordnede emner op, hvor der inviteres gæster til at komme med oplæg. For eksempel var der inviteret en misbrugsbehandler, der havde erfaring med misbrugsarbejde blandt socialt udsatte. Desuden var en psykolog, som var født og opvokset samt haft virke i Grønland, inviteret til at holde et oplæg omkring grønlandsk kultur og etnicitet, set i forhold til social marginalisering. Der videndeles også omkring konkrete problemstillinger, således de enkelte steder kan foretage relevante visiteringer til behandling, eller få løst et konkret problem. Der laves også et ”brandslukningsarbejde”. Forstået på den måde, at når nogle af de ”explosive” brugerne er kommet i konflikt med et bestemt værested eller projekt, kan et andet tage over, og tilbyde, at vedkommende kan komme der. Således sikres der en vis kontinuitet for den enkelte grønlander.

LNJ oplyser, at man mellem møderne i netværket, også taler sammen på et uformelt niveau. Der er en ”networking” som i sig selv er meget værdifuld. Man kan i fællesskab løse problemer sammen udover møderne. Eksempelvis kan politiet rette

henvendelse til projekter og væresteder, på brugeres vegne, når de vurderer at der er nogle som har behov for hjælp. Således at omsorgssvigt kan undgås. Fagligheden og etikken er også i højsædet i forhold til netværksgruppens arbejde.

LNJ oplyser, at antallet af ”explosive” grønlandere i Aalborg kan variere i perioder. Men typisk er der 8-10 personer, som er meget udfreagerende. Det er dog ikke altid de samme. De ”explosive” grønlandere kan have ”gode perioder”, være i en relevant medicinering og hermed kunne begå sig i miljøet. Omvendt kan andre øjensynligt forholdsvis velfungerende socialt udsatte grønlandere have perioder, hvor deres adfærd bliver meget ”explosiv”. Der er også en tendens til at der kommer nogle yngre grønlandere ind i miljøet, som på sigt kan udvikle sig til at blive ”explosive”. Fælles for målgruppen er, at de formodentlig ofte har en psykisk lidelse, som kombineret med et omfattende blandingsmisbrug, gør dem voldsomt udfreagerende, i forhold til deres omgivelser. For enkelte af disse grønlandere er der stillet en psykiatrisk diagnose, og de er i perioder i behandling. Det er LNJ’s erfaring, at i modsætning til i Grønland, spiller stoffer en større rolle blandt de ”Explosive” socialt udsatte grønlandere, i Aalborg. Dog er der ikke tvivl om at hash/alkohol generelt også er de foretrukne rusmidler blandt de socialt udsatte grønlandere i Aalborg. Dette er et forhold, som er svært at give en forklaring på. Men det er fakta at det er ”lavstatus” i Grønland at misbruge hårdere stoffer end alkohol og hash. Det ser ud som om, at ”markedet” i Grønland ikke efterspørger ikke de hårdere stoffer, som formentlig ikke ville være vanskeligere at indsmugle end hash.

Det er LNJ’s indtryk, at netværkets arbejde har en gavnlig effekt i arbejdet med de ”explosive”. Det er dog en indsats der er svær konkret at måle på. En indikator er, om der er ”ro” og ”fred” på værestederne og projekterne på udstødteområdet. Som omtalt, skaber de ”explosive” uro både blandt personale og brugere, når de optræder meget udfreagerende. Det er indtrykket, at ”uroen” generelt er faldet efter opstarten af netværksgruppen. Dette kan skyldes den bedre mulighed for koordineringen af indsatsen, forstået på den måde, at et andet tilbud kan tage over, såfremt en ”explosiv” grønlandsk bruger ikke længere kan fungere på et bestemt projekt eller værested. Det er meget vigtigt, at de ”explosive” har kontakt til væresteder/projekter, således de ikke færdes rundt om i byen som ”tikkende bomber”. Et andet konkret forhold er, at de ”explosive” grønlandere i nogle tilfælde får administreret en medicinsk behandling fra et værested eller et projekt. Såfremt vedkommende mister kontakten til værestedet eller projektet, kan vedkommende ikke selv administrere medicineringen, og vil blive endnu mere syg og udfreagerende. Vedkommende vil ofte være til fare for sig selv og sine omgivelser. ”Brand-

sluknings” opgaverne, hvor et projekt/værested tager over efter et andet, er således meget vigtige, og fordrer de forskellige aktører på området kender hinanden og kommunikerer.

LNJ fortæller, at de ”explosive” er en meget svær målgruppe at motivere til forandring og behandling. Dette hindrer dog ikke, at der gøres forsøg på dette, gennem de forskellige tilbud som arbejder med de ”explosive”. Det er vigtigt at få fat i dem ”på det rigtige tidspunkt”, hvor de kan motiveres til en behandlingsindsats. For eksempel i forbindelse med en retslig domshandling, hvor en behandlingsdom kan være et alternativ til en almindelig straf. Der ikke nogen tvivl om, at de ”explosive” har en hård tilværelse. Flere er afgået ved døden indenfor de godt to år netværksgruppen har arbejdet. I en forholdsvis ung alder.

LNJ mener, at hvis man skal udvikle arbejdet med de ”explosive” yderligere, vil et udbygget samarbejde med det psykiatriske behandlingssystem være hensigtsmæssigt. Langt de fleste af de ”explosive” har formentlig en psykisk lidelse. Der er blot ikke stillet en diagnose og iværksat behandling. Indtrykket er, når der endelig sker en behandling, er det ofte et ambulant tilbud, som de ”explosive” ikke formår at følge op på. De forskellige tilbud indenfor udstødteområdet forsøger at ”bakke op” omkring behandlingen, men ofte ”forsvinder” de ”explosive” og behandlingen mislykkes.

7. Netværksarbejdet i det grønlandske samfund i Aalborg

De historisk tætte bånd mellem Grønland og Danmark har gennem årene betydet at mange grønlændere er flyttet til Danmark, som det også fremgår af denne undersøgelse. I den forbindelse er der opstået Grønlandske Foreninger i de fleste større byer i Danmark, også i Aalborg. De Grønlandske Foreninger henvender sig til herboende grønlændere og personer med interesse for grønlandske forhold. Der udgår mange forskellige netværksaktiviteter fra foreningerne. I dette afsnit vil vi se på i hvor høj grad de socialt udsatte grønlændere indgår i disse netværk. Om de i givet fald ville kunne udvikles yderligere til fremme for de socialt udsatte grønlænderes vilkår i Aalborg. Dette afsnit vil bygge på et interview med formanden for den grønlandske forening ”Ikinngutigiiit” i Aalborg, Sigrid Willadsen og nogle af de betragtninger de fire grønlandske brugere samt de fire medarbejdere/ledere fra væresteder/projekter har givet udtryk for gennem deres interviews.

Interview med Sigrid Willadsen, "Ikinngutigiiit".

Sigrid Willadsen (SW) har været formand for den grønlandske Forening "Ikinngutigiiit" siden 2005. Hun har været medlem af foreningen siden 2000.

SW fortæller, at foreningen blev oprettet i 1964. Den har 80 medlemmer som kommer fra Aalborg og dets opland. Foreningen blev startet af grønlandske kvinder der i 1960'erne kom til Aalborg. De var typisk blevet gift med danske mænd som havde arbejdet i Grønland og flyttede med manden tilbage til Aalborg. I dag har foreningens medlemmer vidt forskellige baggrunde. Nogle har bosat sig i Aalborg for at studere, andre for at arbejde.

Foreningens overordnede formål er at samle grønlændere og andre med interesse for grønlandske forhold. Herigennem at virke til fremme for det grønlandske sprog og udbygge kendskabet og forbindelserne til det grønlandske samfund. Foreningens formål er også at være netværksskabende. Aktiviteterne er mangeartede, det kan være diskussioner, foredrag, sang, udstillinger, dans og i øvrigt socialt samvær. Foreningen har et medlemsblad der udkommer 4 gange årligt.

SW oplyser, at foreningen låner lokaler i Det Grønlandske Hus i Aalborg. Det er dog vigtigt at fastslå at foreningen i øvrigt er en uafhængig forening, der ikke organisatorisk er tilknyttet Det Grønlandske Hus i Aalborg. Foreningen afholder medlemsmøde hver tirsdag fra kl. 16 – 21.30, hvor der altid er repræsentanter for foreningen til stede. Man kan komme som man vil, blive hvor lang tid man vil, drikke kaffe, snakke og hygge sig med hinanden. På aktivitetsplan er der en månedlig bankospilafte og der er en månedlig kulturaften. Der kan være aktiviteter som dans, sang, foredrag og film. Til ordinære mødeaftener kommer der fra 4-12 medlemmer. Til kultur- og bankoarrangementerne kommer flere alt efter hvad der er på plakaten. Omkring afholdelsen af nationaldagen er der som regel rigtig mange der deltager.

SW fortæller, at det kun er få, af dem man kan karakterisere som socialt udsatte grønlændere, der er medlem af foreningen. Nogle gange ser man dog at nogle af de socialt udsatte kommer og deltager i de kulturelle arrangementer. Det er foreningens holdning, at man gerne ser at de socialt udsatte også bliver medlemmer, og bruger foreningens tilbud. Det er vigtigt at slå fast at foreningen henvender sig til alle grønlændere i Aalborg.

SW oplever, der generelt er en ”kløft” mellem de socialt udsatte og de ”velfungerende” grønlandere i Aalborg. De ”velfungerende” føler sig ofte ”flove” over de socialt udsatte. Eksempelvis når de møder dem i bybilledet, hvor de socialt udsatte kan opholde sig på en central plads og drikke øl og være højrøstede. De ”velfungerende” kan føle sig ”sat i bås” med de grønlandere, som er misbrugere. De ”velfungerende” vil ofte tænke, at danskere opfatter alle grønlandere ”over en kam”, som misbrugere. Det kan de så igen ”vende” mod de misbrugende grønlandere, og være med til at udstøde dem fra de grønlandske fællesskaber som findes. Omvendt synes de socialt udsatte grønlandere ofte at de ”velfungerende” er snobbede, og så at sige lidt ”fine på den”. Denne opfattelse udmønter sig ofte i at de socialt udsatte slet ikke ønsker at deltage i disse fællesskaber. SW finder, at dette er en meget uheldig og fastlåst situation, og det vil være formålstjenligt, om Den Grønlandske Forening kunne være med til at ”bløde op” på den.

SW ser i denne sammenhæng også et problem i, at mange opfatter foreningen som en integreret del af Det Grønlandske Hus i Aalborg. Det er vigtigt at fastslå, at foreningen er uafhængig af Det Grønlandske Hus, men i øvrigt har et samarbejde med huset, blandt andet i forbindelse med lån af lokaler. Det er SW's indtryk, at mange af de socialt udsatte grønlandere har en antipati mod Det Grønlandske Hus. Måske fordi de opfatter Huset som et sted for de grønlandere, de opfatter som ”snobbede” og ”lidt fine på den”. De kan måske føle, der ikke plads til dem i Det Grønlandske Hus. Idet de måske ser foreningen som en del af Huset, kan de samme mekanismer komme til at gælde for foreningen.

Det er SW's opfattelse, at foreningen må være opsøgende, hvis den skal kunne tiltrække socialt udsatte grønlandere. Her må man gøre sig nogle overvejelser om, hvor meget man kan tillade sig at blande sig i deres liv. Men ingen tvivl om at en opsøgende indsats er nødvendig, da de socialt udsatte ikke vil komme af sig selv. Det er vigtigt at understrege, at man ikke nødvendigvis skal være medlem af foreningen for at kunne komme og være med i aktiviteterne. Man kan sige der således ikke er ”bureaukratiske” hindringer for at kunne komme i foreningen. Man er velkommen, hvis man kommer forbi.

SW mener, det er vigtigt at foreningen bliver mere synlig, hvis den skal tiltrække de socialt udsatte grønlandere. Det kan være vanskeligt at nå ud til de socialt udsatte med informationer omkring foreningen og dens virke. Det er indtrykket at kun få af de socialt udsatte læser foreningens blad og kun få har internetadgang. Udover en opsøgende indsats, når man måske bedst ud til de socialt udsatte gennem ”Kamikposten”, som er en grønlandsk betegnelse for ”mund til mund” metoden

eller det man på dansk kan kalde for ”Jungletrommerne”. Det er en vigtig metode at informere, tale med andre grønlændere når man møder dem i bussen, i byen med mere og bede dem om at bringe informationerne videre. Det kan være med hensyn til arrangementer i foreningen og andet.

SW giver udtryk for, at de fleste grønlændere dog godt ved at foreningen findes. Det handler i højere grad om at få signaleret og formidlet, at alle grønlændere er velkomne i foreningen. Det kunne det være en vej frem, at foreningen lavede nogle fælles arrangementer med de sociale projekter som findes i regi af Kofoeds Skole, Det Grønlandske Hus, Aalborg Kommune og nogle af de øvrige frivillige organisationer. Det har været forsøgt at lave sådanne tiltag fra foreningens side, men foreningen følte at de ”blev kvalt”, i forhold til nogle bureaukratiske strukturer.

SW mener, at foreningen kan bidrage positivt i forhold til at forbedre vilkårene for socialt udsatte grønlændere i Aalborg. Dette gennem at inddrage dem i foreningens netværk og aktiviteter, så de kan opnå et bedre liv og større integration. SW mener i øvrigt, dette ville være til gavn for alle grønlændere her i Aalborg.

Vejen ind til foreningen kunne hensigtsmæssigt ske i et samarbejde med de sociale projekter, som allerede har kontakt med de socialt udsatte grønlændere her i byen. Foreningen vil også gerne byde ind, hvor det er muligt, i forhold til at deltage i formelle samarbejder vedrørende indsatsen for de socialt udsatte grønlændere i Aalborg.

8. Konklusion

8.1. Socialt udsatte grønlændere i Aalborg

Det grønlandske samfund har gennem relativt få år oplevet en meget forceret udvikling. Samfundet har bevæget sig fra at være en traditionel jæger- og fangerkultur til at blive et industrialiseret samfund, som igen bevæger sig over i et informations- og teknologisamfund i en mere globaliseret verden. En udvikling, som man i Vesteuropa har været hundreder af år om at gennemleve, er sket på meget kort tid i Grønland. Denne undersøgelse giver ikke mulighed for at gå i dybden med forskellene på socialt udsatte grønlændere og socialt udsatte danskere, men man kan dog pege på at en sådan forceret samfundsudvikling historisk set skaber mange sociale problemer.

Det fremgår af afsnit 4, at de socialt udsatte grønlandere i Aalborg er præget af multisociale problemstillinger som udstødelse fra arbejdsmarked, hjemløshed, somatiske – og psykiske helbredsproblemer og omfattende misbrugsproblemer. Disse forhold underbygges både af det statistiske materiale og de forskellige informationer, som kommer frem i interviewene med ledere og medarbejdere fra de forskellige væresteder og projekter.

Som det fremgår af Undersøgelsesresultat ”De udstødte i Aalborg”, Brobyggersekskabet – De Udstødte, marts 2005, kan der ikke gives et eksakt tal på hvor mange socialt udsatte grønlandere, der findes i Aalborg. Der kan dog identificeres 81 specifikke socialt udsatte som brugere af Kofoeds Skole og Det Grønlandske Hus’ tilbud. Dette kan ses som en stor repræsentation ud af en den samlede gruppe af grønlandere i Aalborg, som vurderes til at være på ca. 700-800 personer. Et forhold der også underbygger, at man som socialt udsat grønlander i Aalborg, kan opleve nogle belastninger, der gør man har en større risiko for at blive socialt marginaliseret.

8.2 De eksisterende tilbud for socialt udsatte grønlandere i Aalborg

Det fremgår af afsnit 5, der er gennem de senere år skabt mange nye tilbud for socialt udsatte i Aalborg, blandt andet med hensyn til væresteder, frivillige sociale aktiveringsprojekter og boformer for tidligere hjemløse. Mange af de socialt udsatte grønlandere ser også ud til at have taget disse tilbud ”til sig”, som det fremgår af Undersøgelsesresultat ”De udstødte i Aalborg”. Marts 2005, Brobyggersekskabet – De Udstødte.

De pædagogiske metoder, i forhold til arbejdet med målgruppen af de socialt udsatte grønlandere, kan det deles op i to hovedkategorier. Dels findes der forskellige væresteder, Varmestuen, Parasollen og Perput, som først og fremmest har en omsorgsmæssig metodisk vinkel, både med hensyn til arbejdet med de grønlandske og de danske brugere. Dels er der de forskellige projekter i Kofoeds Skole og Det Grønlandske Hus’ regi, som har en mere udviklingsorienteret pædagogisk tilgangsvinkel i arbejdet med de socialt udsatte grønlandere.

Det ser ud som om, at begge metodiske indgangsvinkler er efterspurgt blandt de socialt udsatte grønlandere, idet mange frekventerer både værestederne og projekterne.

I forhold til værestederne karakteriserer de grønlandske interviewpersoner fællesskabet med andre grønlandere som centralt. Der ligges vægt på, at man her kan

have ”rammer” for at dyrke dette fællesskab. Nogle formulerer også at det er godt, at kunne være i et miljø uden stoffer og alkohol. På værestederne efterspørges også kontakten til personalet, og den hjælp man kan få herigennem. Desuden også mere praktiske ydelser, som at få mad, kaffe og bruge computere med mere.

Med hensyn til projekterne er den pædagogiske metode mere aktiv og udviklingsorienteret i forhold til de socialt udsatte grønlandere. Både på Kofoeds Skole og i Det Grønlandske Hus´ projekter, er fælles aktivitet og samtale en af grundpillerne i det pædagogiske arbejde. Der sigtes bevidst mod en udvikling som kan være med til at ”bringe” den enkelte grønlander videre i sit liv. Som det største enkelt problem i forhold til at bibringe en personlig udvikling blandt de socialt udsatte grønlandere, nævner de forskellige projekter misbruget af alkohol og hash. Kun meget få af de socialt udsatte grønlandere er indgået i alkohol- og hashafvænningsbehandling.

Generelt giver de grønlandske interviewpersoner udtryk for, at de forskellige tilbud er gode, og de får noget ud af at komme på både værestederne og projekterne. De ligger alle vægt på, at tilbuddene giver mulighed for at man kan være sammen med andre grønlandere i et fællesskab, hvor man kan tale grønlandsk og være sammen om forskellige grønlandske aktiviteter. De grønlandske interviewpersoner ser de forskellige aktiviteter på projekterne som attraktive at deltage i.

Nogle af de grønlandske interviewpersoner giver udtryk for specifikke ønsker som mere sundhedsrelaterede tilbud og tilbud omkring fiskeri for socialt udsatte grønlandere. Flere giver også udtryk for, der er brug for misbrugsrelaterede tilbud til grønlandere i Aalborg.

8.3 Samarbejdet mellem de forskellige aktører på området

I afsnit 6, vurderer de to netværksmedlemmer, at de forskellige netværksdannelser, der er opstået i arbejdet med udstødte og hjemløseborgere i Aalborg gennem de sidste 10 år, har været med til at kvalificere arbejdet. Man kan sige at samarbejdet har været med til, at de samlede ressourcer på området, er blevet udnyttet på en meget hensigtsmæssig måde.

Der ligger specielt vægt på to forhold som anses som centrale i netværksgrupperne. For det første, at man har en viden om hvad de forskellige aktører hver især laver og kan tilbyde. Dette giver mulighed for at kunne lave relevante visiteringer og koordinere indsatsen med hensyn til arbejdet med de socialt udsatte grønlandere.

For det andet gives der udtryk for, at den uformelle ”networking”, som sker i netværksgrupperne, mellem de forskellige medlemmer, er meget vigtig. Det er ofte den som ”binder” samarbejdet sammen. Det er vigtigt, at man har ”ansigt” på hverandre og kan tale sammen på en uformel måde i hverdagen. Dette betyder at konkrete problemstillinger i arbejdet med de socialt udsatte grønlandere, ofte kan løses både på et tidligt stadie og på en hensigtsmæssig måde.

8.4 Netværksarbejdet i det grønlandske samfund i Aalborg

I afsnit 7, fremgår det, at der er sket netværksdannelser mellem de forholdsvis mange grønlandere som er kommet til Aalborg siden 1960’erne. Både af en formel og en uformel karakter.

Det fremgår af interviewene med de socialt udsatte grønlandske brugere af værestederne og projekterne, at de socialt udsatte grønlandere, ikke i særlig høj grad indgår i de formelle netværksdannelser med udgangspunkt i Det Grønlandske Hus og Den Grønlandske Forening. Dette bekræftes også af formanden for den Grønlandske Forening, Sigrid Willadsen.

Dette betyder dog ikke, at de socialt udsatte grønlandere generelt lever isolerede. Det fremgår af de forskellige interviews med de grønlandske brugere, at de i høj grad søger fællesskab med andre grønlandere. Der er her tale om uformelle fællesskaber, som ofte foregår i det offentlige rum, på pladser rundt omkring i byen. Der gøres gældende, fra de interviewede grønlandske brugeres side, at der er mange positive aspekter omkring disse fællesskaber. Man kan blandt andet tale grønlandsk sammen og være sammen om forskellige aktiviteter. Der nævnes blandt andet grønlandsk madlavning og fodbold.

De fleste af de grønlandske brugere fortæller også om negative sider ved disse uformelle fællesskaber. Fællesskaberne kan ofte centrere sig om misbrug af alkohol og hash, og som sådan være fastholdene for misbruget. Flere af de interviewede grønlandske brugere nævner også, at der i de uformelle fællesskaber kan opstå jalousiprægede relationer og der nogen gange udøves ”mobning”. Fællesskaberne kan således være fastholdene for den sociale situation.

Der gives fra Den Grønlandske Forening udtryk for, at der i foreningen er en positiv holdning i forhold til at de socialt udsatte grønlandere kan inddrages i de mere formelle netværk. Foreningen vil gerne arbejde aktivt for dette kan ske og mener det kan bane vejen for en positiv integration af de socialt udsatte grønlandere. Det

fremgår dog også af interviewene, at det kræver der brydes nogle ”barrierer” ned og der gennem en dialog, skabes større tillid mellem grønlænderne her i Aalborg.

8.5 anbefalinger

Det fremgår af undersøgelsen at der sker en differentieret og omfangsrig indsats i arbejdet med de socialt udsatte grønlændere i Aalborg. Desuden at de forskellige tilbud, og indholdet af disse, er efterspurgt af de socialt udsatte grønlændere.

Undersøgelsens erfaringer viser dog også der er indsatsområder, der ikke fuldt ud imødegås ud fra de forskellige tilbud på området, og som kan opdyrkes yderligere. Desuden er det vurderingen, at der også kan opdyrkes nye tiltag i netværksarbejdet i det grønlandske samfund i Aalborg, som kunne have en gavnlig effekt for målgruppen af socialt udsatte grønlændere.

På baggrund af undersøgelsens erfaringer anbefales det, at der arbejdes videre med følgende temaer i en dialog med de forskellige aktører på området. Der er tale om temaer som kan udmøntes i projektform eller indarbejdes i de allerede eksisterende tilbud. Der er ligeledes tale om et ”idekatalog”, der kan danne baggrund for en fremtidig udvikling af indsatsen på området.

- Styrkelse af misbrugsbehandlingen for socialt udsatte grønlændere.
- En bedre indgang til de forskellige tilbud i det psykiatriske system for socialt udsatte grønlændere.
- Skarpere profil mellem omsorg- og udviklingstilbud for socialt udsatte grønlændere. Herunder et styrket samarbejde mellem projekter og væresteder.
- Revaliderings- og aktiveringsprojekt for grønlandske mænd. I lighed med kvindeprojektet på Det Grønlandske Hus i Aalborg.
- Større inddragelse af de socialt udsatte grønlændere i netværksaktiviteter i det grønlandske samfund i Aalborg.
- ”Velfungerende” grønlændere indgår i frivilligt socialt arbejde. Herunder etablering af mentorordninger for socialt udsatte grønlændere.
- Styrkelse af det forebyggende arbejde blandt grønlandske børn og unge.

Litteratur- og Kildeliste

”Grønlændernes Sociale Vilkår På Fyn”, Det Grønlandske Hus i Odense, 2005.

”Små skridt – store forandringer”, en undersøgelse af hjemløshed i gruppen af grønlandere i København, Center For Kulturanalyse, januar 2006.

Studierejse foretaget af Konsulent Per Hjelm Hansen, Brobyggerselskabet – De Udstødte, Aalborg Kommune til Socialforvaltningen, Nuuk, i perioden 13. august til 9. september 2005.

Temadag på Det Grønlandske Hus i Aalborg den 17. november 2005, ”Socialt Udsatte grønlandere i Aalborg/Nordjylland”.

Undersøgelsesresultat, ”De udstødte i Aalborg”, Brobyggerselskabet – De Udstødte, marts 2005.

”De usynlige grønlandere”, Det Grønlandske Hus i Aalborg, november 2003.

”Smæklås og rutscheture”, Det Grønlandske Hus, 2005.

Brobyggerselskabet - De udstødte

Jernbanegade 23, 2. sal
9000 Aalborg

Tlf. 98 11 76 11
Fax 98 11 76 18

brobyggerselskabet@aalborg.dk
www.aalborg.dk/brobygger